

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

B E R E T N I N G
O M
F O L K E L I G
D A N S K
R E A L S K O L E
F L E N S B O R G
S K O L E A A R E T

1936

1937

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Beretning
om
Folkelig Dansk Realskole
Flensborg
ved Rektoren

Skoleaaret 1936-37

16. Skoleaar

Beretning Nr. 15

AARSMØDET 1936.

Et Fællesskab i Sind er Nordens Gaade,
dybt under Lag, hvor Dagens Strømme gaar,
spirer en fælles Vilje, som vil raade,
fordi den nærredes af fælles Kaar,
af Vintermørke og af Lysets Sommer
og af en Anelse om det, som kommer.

Et Verdenshjørne er i vore Hænder,
skønt vi er faa og smaa til Storheds Rang:
Et Rige, som naar op, hvor Verden ender,
et Navn, der toner dybt som Havets Sang.
Det stolte Navn forkynder os sin Lære.
Kun faa og smaa, saa meget større Ære!

Helge Rode.

TALE VED DUBORGSKOLENS AFSLUTNINGSFEST
ONSDAG DEN 24. MARTS 1937.

Alt forandres — alt flyder. — det er en ældgammel Erfaring. Ogsaa Skolens Former, Skolens Liv forandres. Engang var Skolen *behersket af Latin*. Alt skulde læres paa Latin. Elever og Lærere skulde spørge og svare paa Latin. Latinen blev en god Tjener — ved at fremme Udvekslingen af Tanker mellem Folkeslag indbyrdes. Men Latinen var ogsaa en streng og nidkær Herre: det fik de elendige Elever at føle, som havde svært ved at faa fat i dette gamle, ærværdige Romersprog.

Vi taler om det, som om det var en ældgammel Historie. Men det er jo kun nogle faa Slægtled siden.

Saa hastede Modersmaalene Lænkerne. Først forsigtigt — næsten frygtsomt — men mere og mere dristigt — til sidst sejrrikt over hele Linjen, i alle Lande.

Det har omstøbt vor Skole i alle Lande. Det har skabt en dansk Skole, en tysk Skole, en engelsk Skole. En Skole som den, vi staar i, vilde slet ikke have været til, hvis Modersmaalet ikke havde sejret over Latinen.

Det næste, der er sket i vor Skole, er at *vort eget Folks Liv og Historie og Naturens Liv* trængte ind og sejrede. I Latinens Tid betød det ikke meget, hvad *vort eget Folk* oplevede. Nu ved vi, at *hvis vi skal være rigtige Mennesker*, saa maa vi kende vort Folks Fortid — og vi maa kende de Kaar, *vort eget Folk* lever under *nu* — og *forstaa, at dette* hører sammen —, og at vi kun sammen med *vort eget Folk* kan leve det rigeste, menneskelige Liv. Intet andet Folk eller Sprog kan erstatte os *Tabet* af *vort eget*.

Disse Sandheder bliver staaende — hvad enten vi lever i København eller i Jylland — eller *her*, hvor Landet engang hørte til Danmark og helt var dansk — og hvor nu en dansk Folkedel lever omsluttet af fremmede: Ogsaa *her* gælder det, at *vort Folks Fortid* er sejrrikt i vort Sind, og at vort Modersmaal bærer Sejren i vort Sind — fordi *den indre Sandhed lever i dem* og ikke kan gaa til Grunde eller tilintetgøres ved ydre Magt.

Den Skole, vi staar i, er grundlagt paa disse Sandheder. Og den arbejder selvfølgelig paa disse Sandheders Grund. Men en Skole maa jo nu til Dags ogsaa tjene den *almindelige Oplysnings Formaal* — og tage ind i sin Undervisning andre Ting, end dem, jeg her har nævnt. Og der er jo saa vidt et Felt, at Skolen slet ikke kan slaa til. Den maa begrænse sig. Og alligevel: Naar Skoleaaret er gaaet, er det et uhyre Omraade af Ord og Billeder, af Tanker og Oplevelser — af alle Former for Tilegnelse, der er sat i Gang i en moderne Skole.

Meget af det glemmes — det ved vi jo godt. Ogsaa i det ydre, daglige Liv. Men det betyder ikke, at det er sporløst forsvundet. Ogsaa det, der *tilsyneladende* glemmes, lever et stille, gaadefuldt Liv, der har sin Betydning i vort Sjæleliv.

I, der nu slutter jer Skolegang her, har i den sidste Tid haft det lidt strengt. Men det betød kun det, at I skulde sætte al jer Energi ind paa at naa et Maal — og det er kun til Gavn, at Mennesker kommer ud for saadanne Prøver. Livet kræver jo det samme. Den Mand, som jeg fortalte om i Gaar — den danske Sølvsmed, hvis Ry og Værk naaede ud over Jorden —, han *blev* til noget, han *udrettede* noget, fordi han *bestod Livets Prøver*. Og om kort Tid har I glemt, at det kunde være strengt at tage Eksamen — og I staar maaske over for sværere Prøver end denne.

Tilbage i jert Sind bliver der staaende Erindringen om et jævnt og roligt *Arbejde* under gode Forhold, *et Samliv med Kammerater og Lærere og et Indtryk* — *det* haaber jeg — af, at *her* holdt vi dansk Sind, dansk Sprog — og Danmarks Navn i Ære, uden at foragte andre eller træde andres Ret for nær.

Vi ønsker jer til Lykke med det Resultat, I har naaet! Vi følger jer i Tankerne! Og vi ønsker jer alt vel, ønsker, at I maa bestaa i Livets Prøver, og haaber, at I altid opfører jer saadan, at Danmark kan kendes ved jer som sine gode Sønner og Døtre.

REKTOR H. P. HANSEN.
GRÆNSEFORENINGENS FORMAND.

Den 26. Maj i Aar fylder Rektor H. P. Hansen 70 Aar. Vi vil gerne være mellem dem, der i denne Anledning hilser ham og hylder ham som den utrættelige Forkæmper for Danskheden i vort Grænseland.

Ved Siden af sin Skolegerning har han altid haft stærke Interesser for Sønderjylland og været optaget af nationalt Arbejde — saaledes i »To Løver«, i »Den sønderjydske Fond« og siden 1920 i Grænseforeningen«, hvis Formand han har været siden 1926.

Vi ønsker ham til Lykke med Dagen — og vi ønsker ham mange virksomme og glædelige Aar i den Sags Tjeneste, som han har ofret saa megen Tid og vist saa megen Kærlighed!

Andreas Hanssen.

SKOLENS LEDELSE.

Dansk Skoleforenings Bestyrelse:

Grosserer Cornelius Hansen, Formand.

Redaktør L. P. Christensen, Næstformand.

Fisker R. Andersen.

Fru Eli Jessen.

Malermester P. P. Friis.

Skolens Rektor:

Dr. phil. Andreas Hanssen.

Inspektør:

Dirk Dirks.

Forældredvalg:

Fru Journalist Jensen.

Snedker P. Jørgensen.

Landmand Erich Büchert.

Fru Lærer Kjems.

Arbejder Carl Rothmann.

Skolens Kontor:

Duborgskolen, Riddergade 27.

ELEVANTALLET: APRIL 1937.

1. Klasser	II R.	1 R.	Æ.	IVa.	IVb.	IIIa.	IIIb.	IIa.	IIb.	Ia.	Ib.	Ic.	Sum:
2. Elever:	12	24	37	28	25	29	25	31	29	21	22	23	306
3. Piger:	5	10	22	13	12	17	11	15	18	—	22	11	156
4. Dreng:	7	14	15	15	13	12	14	16	11	21	—	12	150
5. Nord f. Gr.:	2	5	—	5	—	2	—	4	—	3	—	—	21
6. Syd f. Gr.:	10	19	37	23	25	27	25	27	29	18	22	23	285
7. Udenbys:	3	9	3	9	1	7	—	6	8	1	1	3	51
8. Indenbys:	9	15	34	19	24	22	25	25	21	20	21	20	255

Fortsættelsesklassen er delt i 3 Hold: 17 — 11 — 9.

Afgang i Aarets Løb: 26. Tilgang: 12.

Afgang 1. April 1937: 76. Tilgang: 73.

Elevtallet ved Duborgskolen maa nu ses i Relation til Elevtallet ved Den danske Kommuneskole.

DEN VANSKELIGE SKRIVEKUNST.

FERIEPLANEN.

Ferierne fastsattes af Overpræsidenten for Slesvig-Holsten og er fælles for Skoler i dette Omraade. For Aaret 1937—38 gælder følgende Ferieplan:

Sidste Skoledag: Paaskeferie: Torsdag den 25. Marts 1937 Pinseferie: Torsdag den 13. Maj Sommerferie: Torsdag den 8. Juli Efteraarsferie: Onsdag den 13. Oktober 1937 Juleferien: Onsdag den 22. December 1937	Første Skoledag: Tirsdag den 13. April 1937 Fredag den 21. Maj 1937 Onsdag den 18. August 1937 Tirsdag den 19. Oktober 1937 Fredag den 7. Januar 1938
Paaskeferie 1938: Torsdag den 31. Marts 1938 Onsdag den 20. April 1938	

AARSPRØVEN.

Klasse-Forældremøderne, der i Vinterens Løb er blevet afholdt med alle Klasserne, er traadt i den mundtlige Aarsprøves Sted, saaledes at Foraarsprøven kun afholdes i skr. Dansk, Tysk og Regning. Dog har I. Realklasse maattet aflægge en fuldstændig og Klasse IVa. en delvis Prøve i alle Fag.

Den skriftlige Prøve afholdtes for I. Realkl. fra 8.—12. Marts, og den mundtlige for I. Realkl. fra 13.—18. Marts.

Skr. Eks. for de andre Kl. fandt Sted fra 13.—16. Marts. Mdtl. Eks. for Kl. IVa. fra 17.—20. Marts.

SKOLEBESØGET.

I Skoleaaret 1936/37 er der holdt Skole 231 Dage.

1. Besøgte Skoledage	93,82 %
2. Forsømmelser	
paa Grund af Sygdom	4,64 %
med lovlig Grund	1,28 %
uden lovlig Grund	0,26 %

TANDLÆGENS UNDERSØGELSER.

Tandlæge Uldall har i Aar undersøgt Elevernes Tænder — for de Elevers Vedkommende, der var i Alderen 12—14 Aar, og som gik i Klasserne IIIa, IIIb, IIIc, IVa og IVb.

Ved Undersøgelsen i Maj Md. 1936 blev 129 Elever undersøgt. Af dem havde 29 Elever sunde Tænder, medens der hos de 100 Elever fandtes 286 syge Tænder.

Ved Undersøgelsen i Oktober 1936 blev 124 Elever undersøgt. 28 Elever havde sunde Tænder, medens der hos de andre Elever fandtes 237 syge Tænder.

SUNDHEDSTILSTANDEN.

Skolelægens Aarsberetning for 1936—37.

I November og December 1936 havde vi en Influenza-Epidemi, som rigtignok kun optraadte i mild Grad, men dog omfattede de fleste Elever.

Ved Elevernes Undersøgelse, der foretoges klassevis to Gange i Aarets Løb, fandtes følgende Resultat:

Elevernes Konstitution:	god:	mellem:	daarlig:
Drenge	34,7 %	54,8 %	10,5 %
Piger	41,5 %	48,5 %	10,0 %

Yderlige fandtes i % og (Drenge : Piger):

Tuberkulose (0,8 : 0), Skrofulose (1,6 : 3,8), Underernæring (40,5 : 27,0), blegt Udseende (15 : 26), Hjertefejl (12 : 4,6), Tegn paa Rachitis (20 : 3), Skoliosis (1,6 : 1,5), daarlig Holdning (9,7 : 11,5), Øjensygdom (5,6 : 7,7), deriblandt Skelen hos 3 Dr. og 1 Pige, Synsanomali (18,5 : 16), Ørensygdom (0 : 0), Tunghørighed (2,4 : 3), Polyper (1,6 : 2,3), hævede Mandler (16,3 : 16,9), daarlige Tænder (11 : 7), Hudsygdom (0,8 : 1,5) og Forstørrelse af Skjoldbruskkirtelen 1 Gang hos en Pige og Broksskade hos 2 Drenge og 1 Pige.

I en Sammenligning af Elevernes Konstitution med den i forrige Aarsberetning findes denne Gang daarlig Konstitution (Dr. : P.) i 10,5 % : 10,0 % mod 4 % : 4 %, og Underernæringsforholdene i 40,5 % : 27 % denne Gang mod 16 % : 15 % i Beretningen fra 1935/36. Endvidere har det vist sig, at Elevernes Vægt i Forhold til Størrelsen er hos Drengene mindre end normalt fra 11 til 14 Aars-Alderen, hos Pigerne i 11- og 12-Aars-Alderen. Derefter maa det siges, at Elevernes almindelige Sundhedstilstand ikke har været saa god i sidste Skoleaar som i det foregaaende.

Flensborg, i April 1937.,

(sign.) Dr. Jensen.

ELEVERNES HØJDE- OG VÆGTFORHOLD.

Elevernes Højde og Vægt er for hver enkelt Elevs Vedkommende indført paa et særligt Skema og sammenlignet med den Højde og Vægt, som Eleven efter sit Alderstrin normalt skulde have.

Medtaget er kun skolepligtige Børn mellem 10 og 14—15 Aar. Det samlede Tal af disse var 128 Piger og 123 Drenge, ialt 251 Elever.

Af det undersøgte Antal Piger var 38,3 % under normal Højde og 33,6 % under normal Vægt, medens 32,8 % baade var under normal Højde og under normal Vægt.

Af det undersøgte Antal Drenge var 40,6 % under normal Højde og 43,9 % under normal Vægt, medens 41,5 % var under normal Højde og under normal Vægt.

Man skal være varsom med Statistik — og navnlig varsom med at slutte fra Statistik til Liv. Men naar man har Børnene gaaende omkring sig til daglig og desuden kender noget til Forældre og Hjem her i Flensborg, saa fortæller de anførte Tal paa en indtrængende Maade om sociale og økonomiske Forhold, og om de legemlige Vækstbetingelser, som vore Børn lever under.

BØRNEBESPISNINGEN.

Vi har atter i Aar kunnet gennemføre en Børnebespisning paa Duborgskolen og i Børnehaverne — takket være et Tilskud fra Staten og mange Gaver fra private. Paa Skolen er de underernærede og trængende Børn udtaget efter Skolelægens Undersøgelser. Hvert Barn faar paa Duborgskolen 2 Kopper varm Mælk og 2 Rundstykker. Børnehavernes Elever faar Grød eller Vælling.

Til denne Bespisning er der kommet Bidrag fra følgende:

St. Knuds Gymnasium, Odense, Lauritz Andersens Fond, Genforeningsfesten i Kærteminde ved Lærer Johann Kirsten, »Megafonen«, Aarhus Kathedralskole, Møllejer Fr. Larsen, Kjeldby pr. Stege, Et Møde i Brobyværk, Sdr. Broby paa Fyen — ved Førstelærer J. Mosebo, Mulernes Legatskole, Odense — ved Overlærer Bernh. Hansen, Lærerinde, Frk. E. Madsen, Duborgskolen, Lærer N. Kjems, Harreslev, Kathedralskolen i Aarhus — ved Rektor L. Christiansen, Lærerinde, Frk. Marie Møller, Hans Tavsensgd. 12, Odense, Lærerinde, Frk. Stigaard, Hans Brogesgade 25, Aarhus, Sønderjydsk Forening for de 5 Sogne — ved Stationsmester B. V. Christensen, Nyrup St., Haderslev Kathedralskole — ved Rektor Dr. Mortensen, Foreningen »Grænsen«, Aarhus, m. fl.

Vi bringer alle Giverne vor hjerteligste Tak!

LEJRSKOLEN. FLAGET HEJSES.

DUBORGSKOLENS SYVENDE LEJRSKOLE
paa Rønshoved Højskole ved Flensborg Fjord.

»— Born, som intet savner,
man træffer her . . . «

Det var det Indtryk, Lejrskolen gjorde paa den, der daglig fulgte Børnenes Færd. Og hvorfor? Sikkert fordi der stadig var noget for Eleverne at være optaget af: daglige Pligter, som skulde passes paa Klokkeslæt, større Arbejdsopgaver, Udflugter paa Cykle eller pr. Motorbaad, Svømning, Idræt, Kammeratskabet, altsammen noget, der maa fange en 14-Aars Drengs eller Piges Interesse, og som en Lejrskole paa et saa ideelt Sted som Rønshoved kan byde paa. — Tilmed var Lejrskoleopholdet begunstiget af det bedste Vejr, d. v. s., afvekslende Solskin, Graavejr og Regn, stille Vejr og Blæst indtil Storm, saa at alle de for størsteDelen hjemmelavede astronomiske og meteorologiske Maaleapparater kunde

blive taget i Brug. Dog var Regn- og Graavejrsdagene ikke flere, end at alle de fastlagte Ture og Udflugter kunde gennemføres. Særlig smuk var en Tur til Dybbøl. Det skønne danske Landskab set fra Dybbøl Banke straaledede i al sin Sensommeerpragt, og der var saa sigtbart, at man kunde skimte Fyens Kyst.

LEJRSKOLEN. MAALEAPPARATER.

Det er jo imidlertid ikke tilstrækkeligt for en Lejrskoles heldige Gennemførelse, at Vejrguderne er elskværdige, men lige saa vigtigt, at Menneskene er det; for man bliver jo nysgerrig efter at se baade det ene og det andet, naar man er paa Tur, og man banker paa baade her og der. De Steder, der i Aar skulde beses, var Teglværkerne Island og Grønland i Egersund samt Skærvfabrikken i Krusaa. Lederne af disse Virksomheder udviste den største Elskværdighed og Forstaaelse, hvorfor vi er dem megen Tak skyldig. Et tredje Sted, som vi kunde bese uden særlig Tilladelse, var Skovene mellem Rønshoved og Sønderhav. Vi søgte imidlertid noget ganske bestemt der, nemlig Svampe, og en bedre Vejleder end Hr. *Perriard*, Rønshoved, kunde vi vist næppe finde. Vi siger Tak for den venlige og sagkyndige Bistand.

Et varigt Minde om Tiden i Rønshoved har hver af Eleverne i en Dagbog og en Rapport, som er skrevet under og efter Lejrskoleopholdet, og enkelte Glimt er fastholdt gennem Fotografier og ca. 70 Meter Film, der viser Udsnit af det sunde Liv, der her leves. At det er sundt, bevises bedst derved, at vi kom hjem med i alt 29 kg mere, end vi drog ud med, hvilket vil sige, at hver Elev gennemsnitlig har medtaget 2,2 kg, dog ikke i Form af Tyvekoster, men som Ejendom, nemlig Resultatet af den gode og rigelige Mad. Fru Forstander *Møller* serverede for os. Kunde Hr. og Fru *Møller* bestemme det, fik vi dog ikke Lov at tage af Sted derfra med mindre end den dobbelte Tilvækst i Vægt, i den Grad vil de vort Vel. For den Venlighed og Gæstfrihed, de har vist Skolen og de 13 Elever med Lærere, siger vi Tak. — For den økonomiske Støtte takker vi »Sønderjydsk Skoleforenings« Formand, Landstingsmand *Jepsen Christensen*. Uden Forstaaelse og Offervilje fra »Sønderjydsk Skoleforening« kunde Lejrskolen ikke gennemføres, og det vilde være et uerstatteligt Tab for Duborgskolen, om man maatte give Afkald paa at gennemføre de 14 Dages Undervisning under de mest ideelle Former.

MINDESTENEN I KONGESKANSEN.

DE DANSKE SKOLERS IDRÆTTSSTÆVNE

Søndag den 13. September.

I straalende Vejr mødtes *Elever fra otte danske Skoler* syd for Grænsen for at kæmpe om Æren ved at yde det bedste i Løb og Boldspil. Som Gæster og Modspillere mødte to Hold *Elever fra Skolen i Frøslev*.

Kl. 1 samledes man i Duborgskolens Gaard, og Rektor, Dr. *Andreas Hanssen* bød Velkommen: Nu gjaldt det om at lægge Kræfterne i og vise, hvad enhver duede til! Under Sang og godt Humor vandrede den store Flok op til *Sportspladsen ved Marieskoven*, og saa tog man fat paa Konkurrencerne: Stafetløb, Langbold, Haandbold, Rundbold, Kurvebold, Nævebold, Forhindringsløb og Tovtrækning.

FRA IDRÆTTSSTÆVNET.

Efterhaanden kom der mange Tilskuere op paa Pladsen: Forældre og Søkende glædede sig over det muntre Liv.

Kl. 5 blæstes til Samling, og Resultaterne blev læst op, hvorefter *Rektor* uddelte Sejrens Pris til Sejrherrene: et smukt, lille blaa-gult Flag, Flensborgs og Slesvigs gamle Farver, som nu kun de Danske holder i Ære.

Gæsterne fra Frøslev fik et ekstra Hurra — og et lille Mindeflag.

Endelig udbragte Rektoren et Leve for Stævnets Leder, cand. mag. *Johannes Büchert*.

»MULERNE« FRA ODENSE BESØGER DUBORGSKOLEN.

SKOLENS SOMMERUDFLUGT.

Hvor mange uden for Skolens Kreds sætter sig rigtig ind i, hvad der skal til af Forberedelser i Anledning af en Skoleudflugt! Og hvor manges Tanker, der sættes i Sving — lige fra den lille Pige, der i sin Aftenbøn fremhæver som det vigtigste: at det dog maa blive godt Vejr i Morgen — til de Jernbane-Embedsmænd, der skal sørge for, at dette Særtog kan løbe uhindret ind imellem de planmæssige Tog. Rutebiler, Cykler, Tog, Sporvogne, Sejlbaade kommer i Virksomhed (endnu ikke Flyvemaskiner!) Der skal sørges for Madpakker og Middagsmad. Og en Række Mennesker staar rede for at vise, hvad den »fremmede« By rummer af Seværdigheder. Der tales og skrives og fotograferes. —

Odense er nu ingen fremmed By for Duborgskolen: vi har haft gode Venner der i en Aarrække. Og disse gode Venner havde indbudt os til at komme paa *Valdemarsdagen den 15. Juni*. Den lille Pige fik sin Bøn opfyldt. Regnbygen kom først om Aftenen! Og Generaldirektøren og hans dygtige Folk sørgede for, at Særtoget kom og gik — uhindret som det skulde. —

Og Formanden for *Sonderjydske Forening for Odense og Omegn*, Pastor *Pontoppidan Thyssen*, medte op og talte til os, og han og hans Hjælpere, Overlærer *Bernhard Hansen*, Fru *Petersen-Dalum*, Prokurist *Boje*, Landbrugslærer *Kryger Larsen*, Skolebestyrerinde, Frk. *A. Thiele*, Kaptajn *Ing. Eriksen* og m. fl. banede Vej og aabnede Portene, sørgede for, at alle fik noget smukt at se og høre — og sørgede ogsaa for Mad og Drikke. Opholdet i Domkirken blev en Højtidsstund under Pastor *Øllgaards Tale* og Domorganist *Kelstrups Orgelmusik*. Og vi hilste paa andre gode Venner som Kaptajn *Eigil Jørgensen*, Kaptajn *Dalborg*, Lærer *Romose* og — Duborgskolens gamle Inspektør, *Emil Arps*, der var taget til Odense for at mødes med sin gamle Skole. —

»Baandene mellem den danske Grænsevagt og Odense blev styrket og udviklet ved dette Besøg,« skrev et af Odense-Bladene. Vi tror, at det er rigtigt — og vi takker alle Vennerne i Odense for den smukke Dag!

FORAN ODENSE BANEGAARD.

LÆRERKOLLEGIET.

Rektor, Dr. phil. Andreas Hansen, f. 4. 3. 1879, ans. 1. 8. 1921.

Inspektør Dirk Dirks, f. 3. 5. 1901, ans. 1. 4. 1923.

Lærer Niels Juel Billum, f. 24. 8. 1896, ans. 1. 4. 1922.

Lærer Niels Christensen, f. 8. 4. 1906, ans. 1. 4. 1935.

Lærer F. Dinsen Hansen, f. 4. 9. 1901, ans. 1. 9. 1926.

Lærer, cand. phil. Heinrich Fischer, f. 3. 3. 1904, ans. 1. 4. 1926.

Lærer Peder Jensen, f. 3. 8. 1893, ans. 1. 5. 1923.

Lærer, cand. mag. Thomas Madsen, f. 1. 12. 1903, ans. 1. 8. 1933.

Lærer Hans Meng, f. 19. 7. 1901, ans. 1. 4. 1929.

Lærer Oscar Nielsen, f. 20. 9. 1906, ans. 1. 8. 1933.

Lærer Ejnar Olesen, f. 8. 2. 1895, ans. 1. 10. 1922.

Lærerinde, Frk. Elna Christensen, f. 12. 11. 1905, ans. 1. 8. 1928.

Lærerinde, Frk. Magda Flogt, f. 13. 1. 1901, ans. 1. 4. 1922.

Lærerinde, Frk. Elisabeth Madsen, f. 1. 5. 1878, ans. 19. 10. 1920.

Lærerinde, Frk. Inger Margrethe Ottosen, f. 2. 5. 1897, ans. 15. 4. 1927.

Lærerinde, Frk. Thyra Petersen, f. 14. 6. 1876, ans. 1. 4. 1922.

Haandgerningsl., Frk. M. Schlesinger, f. 12. 4. 1885, ans. 12. 9. 1921.

Lærer N. J. Billum, der havde Aarskursus paa Statens Lærerhøjskole, overtog atter sin Stilling ved Duborgskolen fra den 1. Juli 1936.

Lærer F. Dinsen Hansen, der midlertidig har været knyttet til Den Danske Kommuneskole, er fra den 18. Aug. 1936 atter Lærer ved Duborgskolen.

Cand. mag. Johannes Büchert vikarierer for Lærer, cand. phil. H. Fischer, der indtil videre er knyttet til Den Danske Kommuneskole.

FOR ÆLDREMØDER.

Vinterhalvårets første Forældremøde fandt Sted Torsdag den 8. Oktober Kl. 7½ Aften. I II. Realklasse havde Rektoren Historie og Hr. Meng Dansk. I I. Realklasse havde Hr. Th. Madsen Tysk og Hr. O. Nielsen Regning.

Ved den efterfølgende Sammenkomst i Tegnesalen redegjorde Rektoren for sin Metode ved Historieundervisningen i Realklassen, og Hr. O. Nielsen fortalte om Lejrskolen, hvor-efter Elevernes Arbejdsbøger cirkulerede, og der »rullede« en Film af, som Hr. O. Nielsen selv havde fremstillet under Lejrskoleopholdet. Filmen gjorde megen Lykke.

Fjerdeklassernes Forældremøde blev afholdt Torsdag den 29. Oktober. Kl. 7½. I IVa. havde Hr. Th. Madsen Historie og Hr. P. Jensen Regning. I IVb. havde Hr. Dinsen Hansen Dansk og Hr. Niels Christensen Kirkehistorie. Ved Sammenkomsten efter Undervisningen talte Hr. N. Christensen om Undervisningen i Religion og Inspektør Dirks om Elevernes Overgang til Realklasser og Fortsættelsesklassen.

Medens Tredieklassernes Forældremøde foreløbig bortfaldt paa Grund af Influenza-epidemien, kunde Fortsættelsesklassens Forældremøde finde Sted med en Uges Udsættelse den 10. December. Klassens skriftlige Arbejder og Resultaterne i Haandgerning og Sløjd var fremlagt og blev efterset af Forældre og Søkende. Man samledes derefter i Festsalen, hvor Rektoren bød Velkommen. Under Ledelse af Lærer H. Meng fortalte Eleverne paa Tysk om Theodor Storm og fremsagde en Række af hans Digte. Derefter viste Hr. E. Olesen en meget smuk Serie Lysbilleder fra Nordslesvig, medens Eleverne paa Dansk forklarede Billederne. I det efterfølgende, fornøjelige Samvær ved Tebordet deltog Eleverne.

Andenklassernes Forældremøde fandt Sted Torsdag den 14. Jan. Stærkt Snefald havde vel nok hindret en Del Forældre fra at møde. Omkr. 60 var mødt. I Klasse IIa. havde Frk. E. Madsen Tysk og Frk. E. Christensen Regning. I IIb. havde Hr. N. J. Billum Dansk og Regning. — Efter Undervisningen samledes som sædvanlig Forældre og Lærere. Ved denne Lejlighed vistes for første Gang den smukke, etnologiske Samling, som Grænsforeningen har skænket Skolen. Den har faaet Plads bag Tegnesalens ene Væg, hvori der er anbragt en »Udstillingsrude«. Samlingen tager sig godt ud og blev meget beundret. Hr. Lærer Billum har tegnet Montren og ordnet Samlingen.

Torsdag den 28. Januar kunde vi gennemføre Tredieklassernes Forældremøde. I IIIa. havde Hr. Th. Madsen Historie og Frk. I. Ottosen Engelsk. I IIIb. havde Hr. Olesen Naturhistorie og Hr. N. Christensen Geografi. Endelig havde Hr. J. Büchert Tysk og Hr. Dinsen Hansen Fysik i IIIc.

Efter Undervisningen samledes Forældre og Lærere i Tegnesalen, og Hr. Lektor Adler Lund, Sønderborg Statsskole, holdt et interessant Foredrag om »Danmarks Forhold til det 1ste, 2det og 3die Rige«.

Torsdag den 11. Februar afholdtes Forældremøde med Førsteklasserne. I Ia. havde Frk. Flogt Regning og Hr. P. Jensen Dansk, i Ib. havde Frk. Th. Petersen Dansk og Historie. En stor Kreds af Forældre havde indfundet sig. Ved den efterfølgende Sammenkomst talte Frk. Th. Petersen om Dansk og Historie her i Grænselandet, Hr. P. Jensen betoned, at Sønderjydske er et godt, dansk Sprog, der kun ved en bevidst Forfølgelse fra Modstanderens Side har faaet et Præg af ikke at være »rigtigt Dansk«. Arbejder Aug. Petersen manede til stærkt at slutte sig om de danske Skoler. Rektoren talte om Forældremøderne og deres Betydning.

Det store afsluttende Forældremøde fandt Sted Søndag den 21. Februar. Herom foreligger følgende Referat i Flensborg Avis:

Øjet opladt, Haanden øvet,
Tanken paa Flugt over Støvet.

Det var det sidste Forældremøde paa Duborgskolen i denne Vinter, der blev afholdt i Søndags. Som altid ved disse Møder rummede det derfor i nogen Maade Summen af Maaneders Virke og Flid i Form af Ting, der kunde fremvises.

Ogsaa paa anden Maade udbygges dette Møde, og det kalder ad Forældrene baade om Eftermiddagen og om Aftenen, saa det bliver til noget af en Begivenhed for dem, der lever med i det, og naturligvis dette i ikke mindre Grad for Lærerkrafterne, der faar Lejlighed til stille Fordybelse og et Opgør, hvorunder Arbejdet prøves og værdsættes.

Da Klokken slog 3, kunde det fastslaaes, at Besøget var meget stort. Hver lille Plads i Gymnastiksalen og paa Balkonen maatte tages i Brug. Da alle var anbragt, bød Skolens Rektor, Dr. *Hanssen*, i korte Ord Velkommen og udtalte sin Glæde over, at Tilslutningen var blevet saa stor.

Der blev derpaa indledende afholdt *Valg til Forældreraadet*. Fru Anna Kjems og Arbejdsmand K. Rothmann genvalgtes, medens Redaktør J. Bogensee valgtes til Stedfortræder for den sidstnævnte. I Stedet for Biskop Noack rykkede nu hans Stedfortræder ind, nemlig Erik Büchert, Jaruplund. Til Stedfortræder for ham valgtes Martin Reimers, Wotensvej.

Dr. *Hanssen* benyttede Lejligheden til at rette en Tak til Biskop *Noack* for hans Virke i Forældreraadet, for den Forbindelse, der havde været mellem Skolen og Kirken, og den Kærlighed, hvormed han altid var optraadt over for Skolen. Vi vil ønske, at hans nye Gerning maa lykkes for ham og blive til Gavn og Glæde. (Forsamlingen rejser sig.)

Der fulgte nu et Par Timers *Gymnastik-Opvisning*. Med Skolens Silkeflag i Spidsen marcherede et Hold Piger ind; det var Skolens Realklasser og fjerde Klasse. Mens Fanen førtes frem, rejste Forsamlingen sig. Det var et nydeligt Hold Gymnaster, og det gjorde sine Ting godt under Ledelse af Lærerinde, Frk. *Elna Christensen*. Et Drengehold fra de samme Klasser lededes af Lærer *O. Nielsen*. Begge Hold havde Forsamlingens fulde Interesse og vakte megen Glæde.

Ikke mindre Opmærksomhed vakte to Hold fra *Tønder*, som nu rykkede ind. Alle fire Hold var for nogle Minutter samlede, to og to, hvert under deres Flag — frisk og rask og smuk Ungdom.

Fladsen blev nu overladt et Pigehold fra *Tønder* under Ledelse af Fru Adjunkt *Rosenhjør*. Baade dette Pigehold og det følgende Karlehold var modnere end Flensborgerne, hvilket naturligvis prægede deres Øvelser. Karleholdet lededes af Adjunkt *Rosenhjør*. I begge de to Hold fandtes der ogsaa adskillige, hvis Fader og Moder allerede i sin Tid var fine Gymnaster, saa de havde faaet Rytmen i sig som Arv, og selv havde de nu paa forskellig Vis faaet Anlæg og Evner udviklet, saaledes blandt andet ved Højskoleophold eller ved halve Aars Kursus paa Gymnastik-Højskole. En enkelt af Karlene var endog udtaget til at deltage i Niels Bukhs Japan-Hold i sin Tid, men kom ikke med.

Som sagt, det ene med det andet prægede de to Hold; alligevel var det saaledes, at de flensborgske Gymnaster udmærket kunde ses sammen med dem uden at komme til kort.

Alt i alt var det hundrede Gymnaster, der ejede saa megen Gymnastik-Kultur, at det maatte vække udelte Glæde. At Gæsteholdene, der var blevet budt Velkommen af Dr. *Hanssen*, ikke mindst fik et varmt Bifald til Slut, er indlysende.

Klokken 2 var der blevet aabnet for den *Udstilling af Elevernes Arbejde*, der altid finder Sted ved dette Forældremøde. Det er Sløjd og Haandgerning. Her kan man anvende adskillig Tid, hvis man skal gøre sig et virkeligt Billede, og det er en Udstilling, der breder sig langt.

Baade før og efter Gymnastikken samlede den stor Interesse. Sløjdarbejdet var udstillet efter Klasser, saa man gik gradvis frem. Arbejdet var udført under Lærerne *N. J. Billum* og *E. Olesens* Ledelse. Der var Legetøj, Flagstænger til Bordflag, Maalerapparater til Ungdomshjemmet i Kollund; saa var der Plansløjde, fremstillet af Fortsættelsesklassens Elever. Den vakte ikke mindst Opmærksomhed. Der var endvidere Rygeborde, magelige Lænestole og adskilligt andet. En hel Afdeling for sig udgjorde Aftenskolens Frembringelser: allehaande kønne Møbler til Køkken eller Stue; de vil gøre Gavn og pynte, hvor de kommer til at staa.

I Tegnesalen var der en Udstilling af Haandgøringsarbejder, som Lærerinde, Frk. *M. Schlesinger* havde Æren for. Den var nydelig, og det var ikke bare Damerne, der var optaget af de mange kønne Ting, som her var skabt ved Flid og Ihærdighed. En Tegneudstilling, der var anbragt rundt til alle Sider, afgav Ramme for Haandgørningen.

Tiden var gaaet rask. Men det kunde ikke nytte at dvæle alt for længe ved Udstillingen, naar man skulde hjem til Aften og være paa Skolen igen Kl. 8 til Foredrag.

Aftenmødet, der holdtes i Festsalen, blev indledet med Sang og et kort Velkommen ved Dr. *Hanssen*, og saa fik Forstander *Age Møller*, Rønshoved, Ordet. Han talte ud fra H. C. Andersens Eventyr »Springfyrene«, »Paradiset« og »Klokken«, idet han pegede paa, at der er to Ting i disse Eventyr, selve Fortællingen, der fængsler Børnene, og dernæst det, som er underforstaaet, og som er Alvors Tale, der nok kan faa de voksne valgt til Eftertanke. I Forbindelse med det første Eventyr om Loppen, Græshoppen og Springgaasen nævnte Taleren Mennesker, der kunde være saa idealistiske, at de kom for højt til, at andre kunde følge med; nogle gik imod dem, der havde Magten, og selv om de havde Ret, kunde det ske, at de kom til kort, mens de, der som Springgaasen gjorde det skæve Spring, kom bedst frem.

Prinsen i Eventyret »Paradiset« er fyldt af Længsel, Haab og Tro, men maa se det hele briste, og Vejen til Paradiset gaar gennem Dødens Land. Taleren var blevet grebet af det, han havde lyttet til som Barn. Det betyder saa meget for Menneskene, hvad der fra Barnsben af bliver til Drøm og Længsel for den enkelte; derfor bliver Hjem og Skole saa afgørende.

I »Klokken« er det noget af det samme, man møder. Menneskehjertet drages af Klangene fra den store Klokke dybt inde i Skoven. Mange higer fremad for at finde den, men falder undervejs fra af saa mange Grunde, kun den eller de enkelte naar frem. Men Drømmen, Længslen, saa underlig og levende, forplanter sig fra Slægt til Slægt. Drømmen om Paradisets Have, som gik tabt; men Haabet er stadig Livets store Gave, der vokser til Tro.

Det bliver for mange svært at høre Klangene fra den store Klokke i Byens Larm, Forjætheth og Spredtheth og Misforstaaelse af, hvad der er det vigtigste, medfører ofte, at de vise og kloge ikke opdager, hvad de enfoldige forstaaer som en Selvfølge. Derfor trænger vi alle til Hjælp og til at hjælpe hverandre, og dertil bliver vi aldrig for gamle. Vi maa ikke standse ved Skovbrynet, men stadig lytte og drages frem af den store Klokkens Klang.

Dr. *Hanssen* takkede Taleren; man sang »I Danmark er jeg født«, og saa var Mødet sluttet. Det var blevet en Dag med mange og levende Indtryk.

ER DET BOGEN, DER ER MORSOM?

BIBLIOTEKERNE.

Haandbiblioteket til Anvendelse ved Undervisning i Bøgers Brug er i Aarets Løb ikke bleven forøget, det omfatter 520 Bind, deraf haves som Laan fra Flensborghus Bogsamling 164 Bd. og fra Lærerbiblioteket 18 Bd.

Lærerbiblioteket: forøget med 5 Bind. Samlet Antal $1116 + 5 = 1121$ Bind.

Børnebiblioteket: udgaaet 207 Bind, indgaaet 65 Bind; samlet Antal: $857 + 207 + 65 = 715$ Bind.

Udlaan: I R.: 25; F.-Kl.: 10; IVa.: 217; IVb.: 87; IIIa.: 233; IIIb.: 208; IIIc.: 26; IIa.: 476; IIb.: 131. Samlet Antal Udlaan: 1413.

SKOLESPAREKASSEN.

I Aaret 1. 4. 1936—31. 3. 1937 har 159 Elever været Sparere, af disse har 149 sparet i Mark og 10 i Kroner.

I Aarets Løb er der indskudt 1011,37 Mk. og 84,64 Kr. — I Renter tilskreves 53,62 Mk. og 12,18 Kr. — Til Konfirmander og udgaaende Elever udbetaltes 782,13 Mk. og 55,98 Kr. — I ny Regning overføres Sparertilgodehavender paa 1599,43 Mk. og 337,98 Kr.

Elever, der, saa vidt det har været muligt, har sparet regelmæssigt hver Uge, faar tilskrevet Sparepræmier.

P. Jensen.

LEGATER.

Nikleander og Ninus Nissens Legat er i Aar uddelt til Henrik Grønning (1933). Rentebeløbet var Kr. 401,09. Legatets Bestyrelse er Borgmester, Dr. —, Kaper og Grosserer Cornelius Hansen, i Samraad med Skolens Rektor.

Provst Simonsens og Hustrus Legat for Duborgskolen er i Aar uddelt til Frida Budach (I.R). Rentebeløbet var Kr. 230,59. Legatets Bestyrelse som ovenfor nævnt.

Mørk-Hansens Legat, stiftet af Enkefru J. Mørk-Hansen, Esperance-Allé 9, Charlottenlund, og hendes Datter Katrine Mørk-Hansen, uddeles af Skolens Rektor. Rentebeløbet var Km. 21,85, der deltes imellem Eleverne Marga Ingwersen og Christine Klintworth, begge fra IVA.

Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond har i Aar bevilget os 400 Kr. De gaar til Fripladser paa Skolen.

Apoteker Nikolai Edinger Balles Legat til Danskhedens Bevarelse i Sønderjylland. Nyoprettet. Legatets Bestyrelse er Overretssagfører Manthey Wagner, Rektoren ved Sønderborg Statsskole og Rektoren ved Duborgskolen. Renterne gives afvekslende til de to nævnte Skoler. For Aaret 1936 modtog Duborgskolen 500 Kr., der fordeltes med 100 Kr. til hver af Eleverne: Martin Møller (II. R.), Thyra Madsen (I. R.), Henriette Rothmann (IVA.) og Hildegard Unger (IVb.) — samt 100 Kr. til Støtte ved Udgivelsen af Duborgsamfundets Aarsskrift.

Hr. Sagfører Chr. Linde, Fredensborg (født i Flensborg 1864) har for ellefte Gang skænket Skolen et Beløb til Indkøb af Solvgaver til flittige Elever, der har afsluttet med Eksamen. Beløbet anvendtes saaledes, at Ane-Kjesticne Jensen og Bodil Steenholdt i Afgangsklassen modtog hver et Sæt Sølvtoj (Ske, Kniv og Gaffel) med Inskriptionen: »C. Linde og Hustrus Legat. Duborgskolen 1937«.

Dansk-Legatets Bogpræmie til den Elev, der faar den største Eksamen i Dansk og Historie, tilfaldt i Aar Sven Kjems. Han fik Holbergs Komedier og H. C. Andersens Eventyr.

SØSTRENE DUEHOLMS LEGAT.

Legatets fulde Navn er »Søstre af Ribe, Sophie og Ingeborg Dueholms Flids- og Opmuntringslegat for Børn i Duborgskolen, Folkelig Dansk Realskole, Flensborg, og Børn i Den danske Kommuneskole samme Sted«. Legatets Formue er 4072 Kr. Renterne heraf skal hvert Aar anvendes til Flids- og Opmuntringspræmier som ovenfor nævnt.

Legatbestyrelsen bestaar af Biskoppen over Ribe Stift (Formand), Viceinspektør, Kaptein Ipsen, Ribe, og *Formanden* for den lokale, sønderjydske Forening.

Personalhistorie: Familien Dueholm har i de tre sidste Generationer haft sit Hjem i Ribe. Bedstefaderen var født paa en Gaard i Omegnen af Haderslev, men hans Slægt stammer vistnok fra Flensborg. Bedstefaderen drev Fragtkørsel til Tønder og Flensborg. En af hans Sønner, Hans J. C. Dueholm, født i Ribe 1826, blev Tømrermester i sin Fødeby. Han havde 3 Børn: Sophie, Ingeborg og Peter. De to Døtre blev uddannet til Lærerinder paa Frk. Zahles Skole. *Sophie Dueholm* døde tidligt. *Ingeborg Dueholm* blev Lærerinde ved Ribe Borgerskole og virkede der indtil 1932. Under en Rejse i U.S.A. døde hun 13. November 1932.

P. Dueholm blev først Snedker — derefter Forretningsmand. Han handlede med Rav. Paa Grundlag af nogle Optegnelser i Søstrenes efterladte Papiere oprettede han et Legat paa 5000 Kr., lydende paa Søstrenes Navne — til Flidspræmier for Elever i Ribe Borgerskole. Og nu har P. C. Dueholm fortsat ved at oprette et nyt Legat som ovenfor nævnt til Flidspræmier for Elever i de to danske Skoler i Flensborg — til Minde om sine afdøde Søstre. Legatets Renter vil første Gang blive anvendt i 1937.

STUDENTERKOLLEGIET VED AARHUS UNIVERSITET.

Christian Skriver Simonsens Værelse, der er oprettet af »Sønderjydske Forening for Aarhus og Omegn« for testamentariske Midler efter Skrædder Chr. Skriver Simonsen, er for Aaret 1. Sept. 1936—1. Sept. 1937, bevilget Henrik Grønning, født i Flensborg, der har taget Præliminæreksamen ved Duborgskolen.

Duborgskolens Rektor bortgiver Værelset.

L. Hammerichs Mindeværelse, oprettet af Firmaet L. Hammerich & Co., Aarhus, ved Firmaets (nu afdøde) Direktør, Paul Hammerich, er — efter Familiens Ønske — for Studieaaret 1936—37 bevilget Direktør P. Hammerichs Næv.

G A V E R.

Til Eleverne: Heimdals-Studenterne: 83 Fødselsdags-Bøger. Adjunkt C. Heide, Valbygaardsvej 44, Kbhvn.-Valby: 3 Sølvgenstande til Flidspræmier. Overlærer Bernhard Hansen, Mulernes Legatskole, Odense: 125 Børnebøger. Førstelærer A. C. Hoppe, Barslev, Hvidbjerg St., og Seminarielærer S. M. Sørensen, N. Nissum: 300 Eks. af »Mod Jul« og 181 Eks. af »Julelys«. Skoleinspektør Evald Jensen, København: 26 Eks. af Evald Jensen og A. Noesgaard: Øvelsesstykker til Dansk Sprogglære med Diktater og Ordliste (I.—IV. Mellemskoleklasse). Mulernes Legatskole ved Overlærer Bernhard Hansen: En Kasse Skolebøger, Børnebøger og Tidsskrifter. Horsens Statsskole: En Pakke med Lærebøger. Studenteforeningen »Heimdals Bogudvalg: 105 Bøger til Fødselsdage. Det unge Grænseværn: 100 Eksempl. af »Børnenes Lommebog«. Flensborg-Samfundet ved Bibliotekar, Frk. Stephanie Ankjær: 197 Julehefter. Hr. Johan Jensen, Rosbæksvej 15, Kbhvn.: 10 Eksempl. af »Redaktør Jessen i Tale og Skrift«. Frk. Petrine N. Qvist, Nr. Smidstrup pr. Tappernøje: 46 Bøger. Horsens Statsskole: ca. 200 Børnebøger. Læderfabrikant J. Lorenzen, Svendborg: 150 Penaletuier og 300 Blyanter.

Til Aftenskolen: Biblioteket Flensborghus: 10 Bøger til Aftenskolens Julelodtrækning. Boghandler Otto Nielsen: 8 Bøger til Lodtrækningen.

Til Lærere og Hjem: Lærer Axel Dahlbom: 25 Eksempl. Børnesange 2. og 3. Samling (Piano). Sprogforeningen, Aabenraa: 35 Eksempl. af Aarsberetning.

Til Lærerbiblioteket og Skolens Læsestue: Lærerinde, Frk. Petrine N. Qvist, Nr. Smidstrup Skole pr. Tappernøje: Sv. Dahl: Biografisk Haand-Leksikon I—III, Dansk Skoleetat I—IV. M. og L. Balslev, Erikshaab, Højrup: Ordbog over Det Danske Sprog (Verner Dahlerup) I—XVI (efter afdøde Adjunkt R. Balslev), Kaptajn, Kammerjunker H. Boeck, Østerbrogade 102, Kbhvn. Ø: 12. Bataillons Historie. Overlærer Bernhard Hansen: Lejrskole-Mappen.

Til Skolens Samlinger: Typograf G. Hjerresen, Flensborg Avis: Kaffeplantens Blomst og Frugt. Enkefru Kallmer: En gammel, flettet Kurv. Typograf Gottlieb Johansen og Hustru, Harres-

levemark: Hjortetakker (Ren) fra Spitzbergen (Svalbard), medtaget af Carl Stenzel, Hamborg, under Kejser Vilhelm II.'s Nordlandsfærd (omkring Aarhundredskiftet). Fru Rohde, Flensborg: 11 naturhistoriske Billeder. Grænseforeningen: Etnografisk Samling fra Ingwersen og Ellbrechts Skole i København. Samlingen indeholder 124 Arter af Genstande, fra alle Verdensdele. H. Rickert, Adelbylund, Flensborg: Mønt fra Fr. VII.'s Tid. Handelsrejsende Harder's Dødsbo, København: En Serie Billeder til Epiaskop. Flensborg Avis: Et Billedværk »100 × København« — indbundet i Skind. Lærerinde Frk. Hulda Hansen, Sortedamsdossieringen 65 C.³, Kbhvn. K.: Flere Lysbilledserier og mange Billeder og Kort. Afdøde Handelsrejsende Harder, København: 22 Billedserier.

Til Skolens Udsmykning og Materiel: Overlærer Bernhard Hansen og Højskoleforstander Brandt Petersen: Minderuden, bestaaende af 10 Vaabenskjolde. Fru Boller, Flensborg: Bordflag af gul Silke med Løver i blaa Silke — til Lærerværelset. Overlærer Bernhard Hansen, Odense: En Plakette med et Relief af Knud Rasmussen. Fra Odense: 10 Plaketter til de danske Skoler: H. P. Hanssen. Frk. Kirstine Lund, Haderslev: Gengivelse af Rembrandt. Kristus og de to Disciple i Emaus. Skibshandler, Frk. Lietz, Hafenstr., Slesvig: 3 indrammede Billeder med Motiver fra det gamle Flensborg. Boghandler Chr. F. Rømer, København: 10 Eksemp. af »Nationalkalender«.

Endvidere er der indgaaet mange Bidrag til Støtte for Børnebe-
spisningen. Se herom andet Sted i Aarsberetningen.

Paa Skolens Vegne takker vi for de mange Gaver!

VED HAMMERSHUS.

AFGANGSKLASSENS REJSE. FLENSBORG—KØBENHAVN—BORNHOLM.

For fjortende Gang indbød »Hejmdalstuderne« en Afgangsklasse til et Besøg i København. Det er stadigvæk nye Elever, vi bringer med; Hejmdalerne skifter, om end ikke saa hurtigt, kun eet bliver det samme: Invitationen og vore gode Venners uforlignelige Elskværdighed.

Takket være Statsbanernes Velvilje kom vi godt af Sted og blev modtaget af »Hejmdalerne«, der fra det Øjeblik, og indtil vi forlod København, overtog Førerskabet og gjorde det som sædvanlig godt. Erhvervslivets store Virksomheder: Magasin du Nord, Gutenberghuset, Telefonhuset, Tuborg og Galle & Jessen aabnede Portene for os, saa vi fik et Indtryk af det arbejdende Danmark. Rosenborg Slot, Glyptoteket og Statens Museum for Kunst viste os Historien paa forskellig Maade. Paa Raadhuset saa vi ud over Byens skønne Taarne; »det Kongelige Teater« viste os fin Skuespilkunst og — ja, vi var ogsaa i Zoologisk Have. En Mangfoldighed af Oplevelser var dette allerede for os, men det gaar jo igen i hvert Aarskrift. En Oplevelse ud over det sædvanlige bragte Bladet »Politiken« os, idet vi blev inviteret til en Flyvetur, endog i Danmarks nyeste og mest moderne Maskine. Det var Højdepunktet, da vi rullede ud over Pladsen, og Maskinen for de tre Motorers fulde Drøn lettede fra Moder Jord, og vi ogsaa fik set København fra oven. Det glemmer vi ikke saa let.

Vort Ophold i København fik sin festlige Afslutning ved et Samvær med vore Venner og »Hejmdalerne«, ved hvilken Lejlighed der blev sagt mange gode Venskabsord.

VED RØ.

Vi skiltes fra København, læsset med gode Minder og Viden, og saa Stadens Lys forsvinde agterud, vi havde sat Kursen med Bornholm.

Sejladsen til Rønne gik godt, Østersøen viste sig fra den elskværdige Side. Vi saa Morgensolen staa op over Klippeøer og Rønne dukke frem af Morgendisens. Fru Redaktør Smidt i Rønne havde sørget for Indkvarteringen for os og var under hele vort Ophold der en udmærket Ven at have.

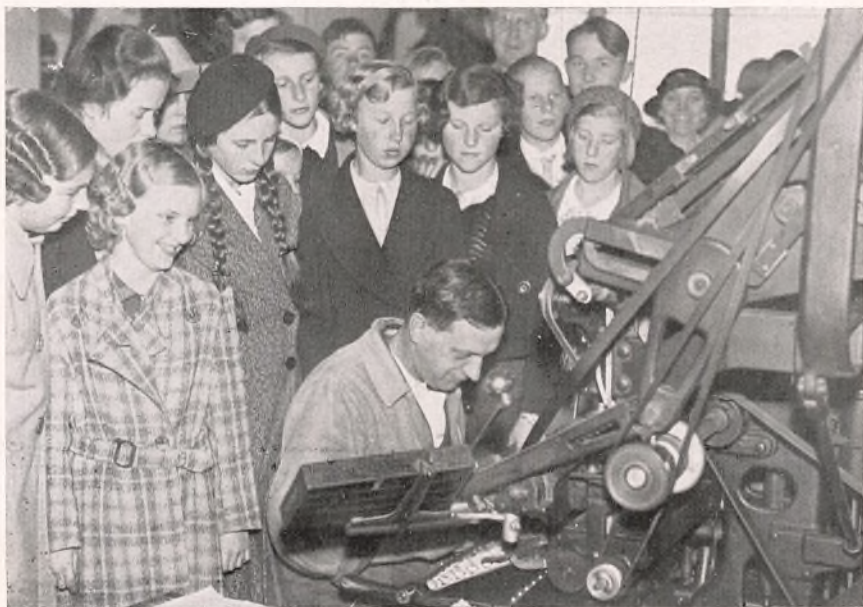
Tre korte Dage kunde vi blive og udnyttede dem ogsaa til at se saa meget som gørligt.

Programmet i sin Helhed fortæller for den uindviede kun saare lidt, men for os rummer det Minder om utallige Oplevelser, Minder særlig om Landets vidunderlige Skøn-

hed. Lad os lige fortælle, at vi travede ca. 50 km i Løbet af den korte Tid. Derimod fortæller vi ikke gerne om Sejladsen til København, den var uhyggelig.

Vi havde ikke kunnet sejle ud paa den lange Tur, hvis vi ikke havde faaet Hjælp fra mange Sider og ikke havde mødt Velvilje og Forstaaelse. Det fik vi, og derfor er vi taknemmelige.

II. Realklasse.

BESØG I »STIFTSTIDENDE'S« TRYKKERI.

FORTSÆTTELSESKLASSEN I AARHUS.

Fortsættelsesklassen + nogle Deltagere fra Slesvig og Tønning gæstede atter i Aar Aarhus i den dejlige September Maaned.

Grænseforeningen for Aarhus og Omegn staar som Indbyder, og det er naturligvis dennes udmærkede Bestyrelse, der hver Gang trækker i Traadene. Det gælder kun om at trække de rigtige Steder, og dette lader heldigvis heller ikke til nogensinde at mislykkes. Et meget stort forberedende Arbejde er gjort med Hensyn til Indkvarteringen og de mange, mange Enkel heder i Programmet, inden dette kan gaa i Trykken. Ved Ankomsten faar vi hver udleveret et smukt udstyret Program, som vi saa let og behageligt spadserer igennem.

Festerne, vi har været med til! Den straalende — paa *Katedralshølen*, et helt Program for sig. Vi glæder os hver Gang, fordi vi føler, hvor glade baade Elever og Lærere ved denne udmærkede Skole er for at gøre det allerbedste for os. Der er et festligt Swing over Aftenen og et smukt Forhold voksne og Elever imellem, som vi husker længe.

Hver ny Dag er iøvrigt for Børnene en Fest, og de Oplevelser og Indtryk, de bringer med hjem til Flensborg, huskes i Aarevis.

Grænseforeningens Fest i Aar paa Kongens Fødselsdag i Koncertpalæet var usædvanlig vellykket og smukt gennemført. Aftenen er jo for os henedefra en Slags afsluttende Eksamens- og Sigen Tak-Aften. Det kan heller ikke gøres grundigt og tit nok. Vi benytter her Lejligheden endnu en Gang og sender hjertelig Hilsen og Tak til Aarhus, til Grænseforeningen, til Katedralskolen og til alle vore kære Kvarterværter.

O.

I AARHUS ZOOLOGISKE HAVE.

DUBORGSKOLENS FØDSELSDAG

Søndag den 25. Oktober 1936.

Efter Referat i Flensborg Avis.

Der var mødt en talrig Forsamling af unge i Duborgskolens Festsal, da Rektor Dr. *Andr. Harssen* i Søndags Aftes bød Velkommen til anden (de tidligere Elevers) Del af Skolens Fødselsdag. Efter en Sang blev »Ordet« givet til Skolens Elevorkester, der under Lærer *Oscar Nielsens* Ledelse spillede Kongesangen og et Potpourri over danske Børnelege samt en Række skønne, gamle Døse. Tilhørerne blev hurtigt klar over, at Orkestret havde gjort smukke Fremskridt. Saa sang Lærer *N. J. Billum* (ved Flyglet medvirkede Frøken *I Ottosen*) B. S. Ingemanns »Vær hilset, mit gamle Fædreland«. Dernæst fortalte Inspektør *D. Dirks* et gammelt slesvigsk Folkesagn (om den rige, gerrige Enke paa Kværns Mark).

Efter at Frøken *Elna Christensen* havde sunget, omtalte Rektor det aandelige Guld, der laa gemt i vore Folkesagn, og meddelte, at en lille Flok fra Duborgskolen havde sat sig til Opgave at genfortælle en Del af dem, ogsaa paa Ture ud i Landd's rikerne. Saa fortalte Dr. *Hanssen* det af *Svend Grundtvig* redskrevne Folkeeventyr om »Lykken og Forstanden«, der viser, at de to ikke gerne maa skilles. Frøken *Christensen* glædede endnu sine Tilhørere med en Sang, »Aandesyn fra gamle Dage«, og derefter vandrede man ned i Gymnastiksalen.

Her bænkedes man ved de med Efteraare's Blomster rigt pyntede, lange Kaffeborde. Samværst indlededes med *Dumreicher's* i flensborgske Ungdomskredse meget yndede Sang »Født, hvor den frie Bris«. Saa gik man i Lag med Kaffen. Ny Sang: »Lykke-Leg og Drømme-Dosen«, hvorefter Rektor talte.

Dr. Hanssen nævnte indledende dem, der har saa travlt, at de ikke kan overkomme, hvad de skal, og andre, der intet har at bestille. Men ogsaa for de travle kan der pludselig stige et Stykke Fortid op og sige: Stands et Øjeblik og tænk dig om!

For nogen Tid siden skulde man nede i Rom i Lag med et nyt, stort Vejanlæg. Under Udgravningerne til dette moderne Arbejde stødte man paa en gammel Bygning, man ikke for havde kendt. De, der gav sig lidt Tid, opdagede snart, at det drejede sig om et Hjemsted for Mennesker for mange Hundrede Aar siden. Man fandt en Række Malerier: af en Skolescene, af en Mand, der sprang rundt efter en Sommerfugl, af Danaiderne, der slæbte Vand til de bundløse Kar — alt sammen Billeder fra selve Livet. Her havde der levet et gammelt, fornemt Selskab, Pytagoræerne. De levede for mange Hundrede Aar siden, og med dem stiger Fortiden op af Graven og siger: Stands et Øjeblik, tænk dig om! Mange gaar forbi og bryder sig ikke om denne Røst; Fortiden er ded for dem. Men for dem, der har Øjne og Øren, kan en Fortid tale med tusinde Tunger, og det end mere, naar det er deres egen Hjemstavn, der taler til dem. Det gælder ogsaa *den Fortid, der løfter sin Røst af Slesvigs Jord og Folk*. Det gælder blot, at man hører; saa kan Stemmen blive til Glæde og Gavn.

Forleden lød her i Flensborg en tysk Professors Tale, der vilde bevise, at de Danske ingen virkelig Adelsret havde til Slesvigs Jord. Han slap let hen over det ved at ironisere over de Danskes Begreber om Fortiden, især over Begrebet »Arilds Tid«.

Naar vi taler om Arilds Tid, mener vi Historiens Gry. Vi ved, det var Danerne, som Historiens og Sagaens Sol først skinnede paa i disse Egne. Her taler ikke alene Runestenene, men meget andet sit tydelige Sprog. Vi lader os ikke afdisputere, at *vort nordiske Folk har levet først i disse Egne*. Vort samlede Vidnesbyrd om vort Folks Liv og Færd her paa Egnen er for os en Skanse, som vi ikke lader os fratage. For os er det *Alvor*, at vore Forfædre har levet her fra Historiens Gry. Og denne Viden slipper vi ikke; den Slags Vidnesbyrd er en stille Magt, der ikke kan overvindes af Penge eller ydre Forhold.

Og naar denne Tankegang lever i os, saa er det danske Folk syd for Grænsen i Virkeligheden uovervindelig. Opgiver vi den, saa har vi forladt vor stærkeste Skanse. Med det som Baggrund er hele vort kulturelle Arbejde hernede vokset op. Ogsaa denne Skole er steget op af denne Fortid. Den er nu fyldt 16 Aar, altsaa ikke ret gammel, men har alligevel sendt over 1000 unge ud. Vi ved godt, at nogle er gaaet tabt; men disse er ikke den Ungdom, der skal holde Vidnesbyrdet fast, de er i Virkeligheden blevet rodløse, har mistet deres Væsens Kærne, har sat det værdifuldeste over Styr.

Den Ungdom, vi ønsker at samle her, er den, der staar fast trods Vanskelighederne, ogsaa naar det maaske kan skade den; der kan alligevel blive Rejsning ud af det. Det er den Ungdom, vi glæder os til at møde, den, vi tror paa, den, vi haaber skal bære det danske Folks Vidnesbyrd ud og frem i Tiden. —

Taleren sluttede med et kraftigt besvaret Leve for den danske Ungdom syd for Grænsen. — Sang: »Det suser i Nordens Skove«. Rektor oplæste derefter *en Række Hilsner*, deriblandt fra Skolens tidligere Inspektør E. Arps og Bernhard Hansen, Frøken Thyra Jacobsen, en hel Del tidligere Elever, som for Tiden er fraværende (deriblandt en smuk Hilsen fra en lille Kreds i Hørnum paa Sild, og et ikke mindre smukt Brev fra en ung Flensborger, der nu aftjener sin Værnepligt), fra den danske Kommuneskoles Elever m. fl.

Inspektør *Dirks* understregede den Alvorstone, der havde lyd gennem Direktors Tale og ogsaa gennem en Del af de Hilsner, der var indløbet til Fødselsdagen. Dirks oplæste en fængslende Skildring af en Episode ved Haderslev Latinskoie under tysk Styre, en Begenighed, der kastede et grelt Lys over de daværende Forhold. I Tilknytning dertil anførte *L. P. Christensen* nogle Træk, der viste den paagældende tyske Skolemands Tankegang paa et senere Tidspunkt.

Saa tog flere *tidligere Elever* Ordet for at udtale en Lykønsning til deres Skole. Alle hilstes med stærkt Bifald.

Th. Kjær sammenlignede vor Danskhed med en Fakkell. For manges Vedkommende tændes den paa den første Skoledag i dansk Skole, og efter som Aarene gaar, brænder Flammen stærkere og stærkere. Naar man forlader Skolen, er man rede til selv at gøre en Indsats; men saa kan der vise sig Modgang og Vanskeligheder, som truer med at slukke Faklen. Sørg for, at Ilden i din Fakkell holdes brændende ved at besøge danske Møder og Fester, paa Skolen, i Foreningslivet, ved kammeratligt Samvær, ved at læse den danske Presse og danske Bøger. Saa vil Faklen efterhaanden brænde stadig klarere og vil lyse vidt ud over vor Hjemstavn.

Helmuth Leckband ønskede Skolen hjertelig til Lykke med Dagen. Vi har lært Skolen at kende som en god Ven, der har haft stor Betydning for os. Ingen, der er gaaet her, vil kunne glemme sin Skole. Jeg kunde ønske, at Skolen altid vilde finde sine Elever lige saa rene og retlinede i Tankegang, som dens Bygning er skøn i Linjerne. Et Leve for Duborgskolen. (Hurra.)

Gustav Bunk gik nærmere ind paa Forholdene. De mange, der møder til Skolens Fødselsdag, viser, at der er en fast Kærne. Vi maa blive saa stærke, at vi paa mange Omraader kan klare os selv. Aar efter Aar bør flere slutte op i Rækkerne, og naar vi har noget paa Hjerte, skal vi henvende os paa de rette Steder for at faa klar Besked. De unge skal ikke være bange for at overtage Poster inden for det danske Arbejde, i Den slesvigske Forening osv.; for det er da dem, der efterhaanden skal fortsætte, hvor de gamle slap. — Bunk sluttede med et Leve for Skolen og dens Ledelse.

Peter Elsen talte ligeledes for fast Tilslutning til Mindretallet.

Lærer *P. Jensen* fremhævede, at Skolens tidligere Elever hørte hjemme i Skolens Elevforening, Duborgsamfundet. Fra Skolens Side vil man glæde sig, naar der melder sig mange hertil. Paa den Maade bliver de en Støtte for Skolen og for Danskheden. — Lærer *O. Nielsen* opfordrede til at yde Bidrag til Duborgsamfundets Julehæfte. — Lærer *N. J. Billum* slog til Lyd for, at de unge ogsaa melder sig til Sangforeningerne; derved støtter de ligeledes Arbejdet.

Inspektør *Dirks* mindede om, at Vinterens *Aftenskole* begynder Tirsdag den 27. Oktober paa Duborgskolen. Man møder Klokken 7,15 og faar Lejlighed til i Radio at høre de nordiske Statsoverhoveder tale, før det egentlige Arbejde begynder. Ogsaa andre Danske end Deltagerne i de forskellige Kursus kan indfinde sig i Festsalen og høre Talerne, for saa vidt der er Plads.

Efter Aftensangen »Dagen gaar med raske Fjed« sluttede Dr. *Hanssen*. Samværet var tænkt som en Opmuntring og Styrkelse, og han haabede, det ogsaa var blevet Tilfældet. Tak for i Aften!

FRK. TH. PETERSEN OG HENDES KLASSE.

DUBORGSKOLENS SANGFEST I FLENSBORGHUS.

Under Ledelse af Frk. *I. Ottosen*, Frk. *E. Christensen* og Hr. *O. Nielsen* afholdt Skolen en Sang- og Musikaften Torsdag den 18. Marts. Salen var fyldt af Tilhørere — og baade Sang og Musik klang smukt og godt igennem. Følgende Program gennemførtes:

1. *Korsang*: Se nu stiger Sølen (O. Ring) 3st. Havet omkring Danmark (Carl Nielsen) 3st.
2. *Korsang med Strygere*: Vandresang (Schultz). Svæver hen i lette Danse (Knudsen).
3. *Orkester*: Danske Børnelege (arr. O. Nielsen). Bondemarch af »Jægerbruden« (Weber).
4. *Pigekor med Strygere*: Sig Maanen langsomt hæver (Schultz). Marts (Schultz). Maj (Schultz).
5. *Orkester*: »Sønderjylland« (arr. M. Ottosen).
6. *Mindre Kor*: Der flyver saa mange Fugle (O. Ring) 3st. Fred hviler over Land og By (Laub) 3st. Rullende hen ad de støvede Veje (Weyse) 3st.
7. *Orkester*: Engelsk Melodi for 4 Violiner (Savery). Vals af Schubert for 4 Violiner. Mazas: Duet Nr. 2 af Opus 38. Allegretto — Menuetto — Allegro.
8. *Kantate af O. Ring*: Sommerdag i Skoven. Kor med Orkester.
9. *Korsang med Orkester*: Danmark i tusind Aar (Carl Nielsen).

AFSKEDSFEST MED KONFIRMANDER.

Tirsdag den 23. Marts holdt vi en særlig Afskedsfest med Konfirmanderne og de andre Elever, der ved Paasketid forlader Skolen. Alle Skolens Elever og Lærere var til Stede, og efter Sangen »I alle de Riger og Lande« talte Rektoren om den danske Sølvsmed, Georg Jensen, der paa en Gang var Haandværker og Kunstner, og som ved sin Dygtighed og Energi, sin Kærlighed til sit Stof, til sin Gerning bragte det saa vidt, at hans Værker blev solgt i alle større Byer Jorden rundt — selv i Japan og paa Java. Derved bragte han ikke blot sit eget Navn, men ogsaa Danmarks Navn viden om Land. Det er den Slags Folkefæller, vi trænger til. —

Sprogforeningen havde atter i Aar skænket en stor og smuk Boggave, saaledes at der kunde uddeles en Bog til hver Elev, der forlod Skolen — og desuden et Par Flidspræmier til hver Klasse. Disse smukke Bøger vækker hvert Aar megen Glæde, og vi bringer her Sprogforeningens Ledelse vor varmeste Tak!

Sløjdinspektør G. F. Krog-Clausen er ogsaa trofast i dette Forhold: han sendte som sædvanlig en smuk Samling Værktøj, der blev delt mellem de to Elever, der var dygtigst i Sløjd.

Nogle smaa »Mestre« i Musik, Tegning og Haandgerning fik hver en lille Opmuntring med paa Vej.

»Hæderlig Omtale« fik de Elever, som ikke havde forsømt hele Aaret. Og saa sluttede vi med Sangen »Altid frejdig, naar du gaar«.

AFGANGSEKSAMEN.

I Februar—Marts 1937 er der for femtende Gang afholdt Afgangseksamen. Som Censorer fungerede Lektor, Pastor C. Andersen, Sønderborg, i Naturhistorie; Rektor A. J. West, Sønderborg, i Fransk; Lektor Egebjerg Jensen, Tønder, i Historie; Undervisningsinspektør O. Bjørneboe i Engelsk; Lektor H. Iversen, Sønderborg, i Na-

turlære; Lektor A. Otterstrøm, Sønderborg, i Geografi; Rektor J. Mogensén, Aabenraa, i Tysk; Rektor, Dr. Karl Mortensen, Haderslev, i Dansk, og Rektor L. Christiansen, Aarhus, i Matematik og Regning.

Den skriftlige Eksamen fandt Sted i Dagene 22.—26. Februar. Den mundtlige Eksamen foregik i Dagene: 1, 3, 5, 8, 10, 13, 15, 17, 19, og 20. Marts.

Resultatet var følgende:

1. Annemarie Boller (Enkefru Boller) +	110% Points
2. Claudius Christiansen (Landmand H.A. Christiansen)	103 „
3. Harry Clausen (Husejer H. F. Clausen)	111 „
4. Eduard Doormann (Bager F. Doormann)	83 „
5. Christian Geipel (Arbejder F. Geipel)	91½ „
6. Aage Jarltoft (Kriminalassistent J. K. M. Jarltoft) ..	88 „
7. Anne-Kjesticne Jensen (Journalist J. N. Jensen) + ..	116 „
8. Sven Kjems (Lærer Niels Kjems) +	Udm. 124% „
9. Gustav Klindworth (Arbejder G. Klindworth) + ..	93% „
10. Johannes Kruse (Landbrugskonsulent J. Kruse) ..	87½ „
11. Martin Müller (Tømrer L. Müller)	86% „
12. Bodil Noack (Biskop C. W. Noack) +	115% „
13. Werner Schubat (Arbejder H. Schubat) +	97% „
14. Bodil Steenholdt (Konsulatssekr. A. Steenholdt) +	102 „
15. Hans Wingender (Søfyrbøder F. Wingender)	90% „
16. Asta Zabel (Pakmester H. J. K. Zabel) +	112½ „

Eksamen er afholdt efter samme Regler som Præliminærekksamen i Danmark. Til at bestaa kræves 69½ Points, naar Eksamen tages med Engelsk, Tysk og Fransk (+). 65 Points, naar Fransk udelades. Til Udmærkelse kræves 120 Points.

A F S L U T N I N G S F E S T E N .

Under Overskriften »En festlig Afskedsstund paa Duborgskolen« refererer Flensborg Avis Sammenkomsten den 24. Marts:

I Gaar Middags tog et nyt Hold Elever Afsked med Duborgskolen. Børn, Forældre og Venner af Skolen fyldte Festsalen, da Skolens Rektor, Dr. phil. Andreas Hansen, kort bød Velkommen. Smukke rød-hvide Nellikker prydede Talerstolen, og Skolens skønne Silkebanner var anbragt ved Katedret. Som Fællessang blev sunget: »Velkommen, Lærkelik«. Saa talte Skolens Rektor (Talen er gengivet forrest i Aarsberetningen).

Skolens Orkester og Sangkor tog nu Plads øverst i Salen. Lærer O. Nielsen spillede sammen med sine Drengé, og Læreriinde. Frøken I. M. Ottosen dirigerede. Med Musikledsagelse sang Børnene meget smukt J. A. P. Schulz's Foraarsang og Aftensang.

Saa kom det højtidelige Øjeblik, da Rektor meddelte Resultaterne af Afgangseksamen og uddelte Eksamensbeviserne. Ligeledes fik Fortsættelsesklassens Elever deres Skolebeviser, og Rektor ønskede hver enkelt til Lykke med Resultatet.

Som hvert Aar blev der ogsaa uddelt nogle Belønninger. Et Legat tildeltes Student Grønning fra Flensborg, der læser ved Aarhus Universitet, og et andet Frieda Budach fra Jaruplund. Endvidere mod-

AFGANGSKLASSEN OG DENS LÆRERE. MARTS 1937.

tog Sven Kjems som den, der havde det højeste Pointstal i Dansk og Historie, en værdifuld Boggave. Desuden uddeltes to Flidspræmier, skænket af Sagfører Linde og Hustru i Fredensborg og bestaaende af hver et smukt Spisesæt (Kniv, Gaffel og Ske). De tildeltes Anne-Kjæstine Jensen og Bodil Steenholdt.

Landmand Christiansen, Tætvang ved Agtrup, udtalte:

Naar I nu forlader Skolen, tænker vi, det er med en dyb Taknemlighed, I siger Farvel, en Tak til jeres Lærere for alle de gode Dage, I har oplevet sammen med dem, en Tak for det store og uegennyttige Arbejde, de har gjort for jer, en Tak for alle de dejlige Rejser, I har gjort sammen. En særlig Tak gælder Skolens Leder, Dr. Hanssen, for al den Om-sorg, hvormed han har ledet det hele.

Dertil vil vi Forældre gerne slutte os i en Tak til alle, som har været med til at føre vore Børn saa vidt.

Men naar I nu drager ud i Livet og optager en Gerning, gaar det ikke lige godt for jer alle. Kommer den ene eller den anden uforskyldt i en vanskelig Stilling, saa glem aldrig jeres Skole. Har I ingen, som I kan hente Raad og Hjælp hos, saa gaa til Skolens Leder eller Lærere, og I kan være forvisset om, at hvad de kan gøre for jer, det vil de med Glæde gøre til enhver Tid; her gaar I aldrig forgæves. Og har I det godt, saa glem heller aldrig jeres Skole; har I Magt og Midler dertil, saa vær med til at støtte dens Arbejde. Tænk paa, at den skal arbejde videre under vanskelige Forhold. Dermed kan I bedst tilkendegive jer Tak for det, som Skolen har været for jer.

Jeg tror nok, at vi Forældre og Søsken, som gerne har villet være med til denne Højtidstid, nærer noget af den samme Følelse som de, der gaar ud. I mange Aar har I nu siddet her i Skolen under Værn af den, og har knap nok mærket, hvad der foregik ude omkring. I vil mere end hidtil komme til at staa i Kamp for Tilværelse og Fremtid. Men naar I kan kæmpe for, hvad I virkelig har kær, og I saa kæmper med ærlige og redelige Vaaben, som I har lært det i jeres Skole, saa behøver I ikke at frygte. Glem ikke at stole paa jer selv, men dog først paa Gud. Naar I kæmper med et Fadervor i Pagt, behøver I aldrig at gyse. Tænk paa, at det er jer, vi sætter alle vore Forhaabninger til, at det er jer, der skal føre det videre, som vi har tumlet og arbejdet med, at det er derfor, I har gaaet i Duborgskolen. Her har man arbejdet med jer i Haab om at skabe Mennesker, der kan bruges i Samfundet til Gavn og Glæde for det Folk og det Fædreland, som I vil regnes til.

Med Ønsket om, at det maa gaa jer alle godt, vil jeg slutte med en inderlig Tak paa alle Forældres Vegne til Dem, Dr. Hanssen, og til alle Lærere, som har været med til, enhver paa sin Vis, at føre vore Børn frem. Vi ønsker alle Held og Lykke!

Fru Anni Bøller, Flensborg: Ogsaa jeg vil gerne føje min Tak til over for Dem, Dr. Hanssen, og alle, der virker ved Skolen. Vi ønsker Duborgskolen Lykke til Værk og Virke. Vore Børn vil ikke glemme den, og vi vil haabe, at de heller aldrig vil glemme vort elskede Fædreland, Danmark.

Saa fulgte nogle festlige Minutter, idet Skolens Elevkor sang den smukke og morsomme »Sommerdag i Skoven« af Oluf Ring. Frøken Ottosen fik her i fuldt Maal Lejlighed til at vise sine Evner som Dirigent. Saa sluttede Samværet med »Kongernes Konge«.

Der udveksledes endnu Lykønskninger, og der blev sagt Tak til mange Sider; men langsomt skiltes man. De unge havde intet Hastværk; men sluttelig lukkedes Skolens Dør langsomt bag dem. Nu kalder Livet til Virke, og her skal det vise sig for hver især, hvad Hjem og Skole har kunnet give som Grundlag.

Men de unge vil mange Gange faa Lejlighed til at mærke, at venlige Øjne følger dem i Tillid og med gode Haab.

ET HALVTHUNDREDAARSMINDE OM LÆRER H. M. TOFTE.

Den 18. Febr. 1937 skrev forhenv. Overlærer i Sakskøbing, *Hans Rasmussen*, nu boende i Aabyhøj ved Aarhus, et Brev, hvori han fortæller følgende:

»Jeg har lige nu hørt Dem i Radioen og føler derfor Trang til at bringe Dem min Hilsen . . . Samtidig bringer jeg Dem en lille Erindring, jeg mindes fra et af mine Besøg i Flensborg for 40—50 Aar siden. Gamle *Tofte*, de sønderjydske Pigers Fader, var blevet bortjaget fra sin Skole i Flensborg og boede paa Gaarden Aagaard ude ved Oversee. En dejlig Sommerdag kørte min Ven, *Jacob Plaetner*, og jeg til Sankelmark og gennemgik Slagmarken. Saa kørte vi ud til *Tofte*, hvis Folk var ved at køre Rug hjem. Da han saa os, raabte han: »Danske Mænd! Velkommen i mit Hus!« — og saa vendte han sig til sin Husbestyrerinde og sagde: »Jomfru! Lad os faa en Bolle Punsch!« — Det var Kl. 3 om Eftermiddagen; men »hvert Land har jo sine Skikke!« som Konen sagde, da hun hørte, at hendes Mand var ædt af Menneskeæderne!

Tofte begyndte Skaalernes Række med et Leve for Kong Christian IX, af Danmark (det var i 1891), og under Samtalen forsikrede han, at han skulde kunne kende enhver, der havde gaaet i Skole hos ham, hvor gamle de saa var blevet. Jeg sagde, at det var godt gjort. Jeg turde ikke sige det samme for mit Vedkommende.

Saa skete det, at to halvgamle Bønderkoner kom og sagde, at de vilde hilse paa deres gamle Lærer.

»Se saa!« sagde baade *Plaetner* og jeg, »lad os nu se, hvor dygtig du er, *Tofte!*« — »Ja,« sagde han, »har de gaaet i Skole hos mig, saa skal jeg ogsaa kende dem.«

Saa stillede han sig op foran dem og saa vist paa dem. Lidt efter sagde han: »Aa, hun der havde saadan nogle Dupper i Ørene!« Og saa pegede han paa hendes ene Øre og sagde hendes Navn — og med det samme nævnte han den anden ved Navn. Og det passede godt nok, hvorefter *Plaetner* og jeg sagde: »Skaal!« — og beundrede ham.« —

Brevskriveren er kendt af mange for sin store Kærlighed til Grænselandet. Han har bl. a. udgivet en smuk Samling Vers »Fra Kampen om Sønderjylland«, hvori ogsaa *Jacob Plaetner*, *Helga Tofte*, *Jens Jessen*, *Nellemann* m. fl. bliver minde!. —

H. M. Tofte solgte i 1892 Aagaard og flyttede til Fyn.

FRA SKOLENS DAGBOG.

Efter en vinterlig Paaskeferie med Snestorm over hele Landet begyndte vort Skoleaar den 15. April — i opklarende Vejr og Solstrejf. Eleverne fik deres Timeplaner og Bøger — og Arbejdet kan begynde. »Gud raader for, hvad Aaret os skal bringe!« — stod der i den gamle Almanak.

Samme Dag, som Skoleaaret begyndte, opholdt 37 Elever sig i København sammen med Lærerinderne Frk. I. Ottosen og Frk. E. Christensen. Det var Skolens Kor, der sang 4 Sange ved Dybbøldagens Aftenfest i Odd Fellow Palæet.

EN »BLOMSTERHAVE« I SKOLEGAARDEN.

Søndag den 26. April besøgte 65 Elever fra Aarhus Kathedralskole Duborgskolen under Ledelse af Rektor L. Christiansen og Lektor Heering. De havde Dagen forud glædet de gamle Flensborgere og senere Ungdomsforeningens Medlemmer med Sang, Koncert og Skuespil. I Duborgskolens Festsal mødtes de nu med en Del af Skolens Lærere og sang Morgensang: »Den signede Dag«, og Skoleinspektør D. Dirks talte om Skoleforhold syd for Grænsen. Elevkorat sang »Moders Navn«, og derefter gennemgik man Skolens Lokaler.

Søndag den 26. April om Eftermiddagen havde et flensborgsk Hold af Piger og Karle Gymnastikopvisning og Folkedans under Ledelse af Lærer O. Nielsen og Lærerinde, Frk. Ingrid Jensen. Bibliotekar Mømmesen bød Velkommen og afsluttede Opvisningen. Frk. Betty Skøtt spillede.

Torsdag den 14. Maj vor sædvanlige Tur til Marieskoven. Bøgeløvet var fuldt udfoldet. Eg og Ask endnu kun i Knop. Luften frisk og lun.

Skoleaarets første Vandredag fandt Sted Tirsdag den 26. Maj. Realklasserne var i Slesvig, Fortsættelsesklassen i Broager og Sønderborg, IVa. i Nykirke, IVb. i Rønshoved, IIIa paa Okseøerne, IIIb. og IIIc. i Sankelmark og Oversø, IIa. i Kobbermøllen, IIb. og Ib. i Kollund og Ia. i Klus Ris Skov.

Vandredagen fik et lille Efterspil, idet en Landpolitibetjent (Landjæger) gjorde sig bemærket ved Lyrskov. Han afkrævede Klasse læreren for Realklassen den tyske Hilsen. Da Ordren ikke blev effektueret, og Landjægeren fik at vide, at Elever og Lærere var fra en dansk Skole i Flensborg, fortsatte han sit Felttog med at henvide de vejfarende til at blive hjemme og »ikke cykle rundt her i vort tyske Land«.

Fra Skolens Side er der derefter sket Henvendelse til Politimynderhederne, og der er den 5. Juni indløbet en Skrivelse fra Landraaden i Slesvig med følgende Svar til Læreren:

»Auf Ihre mündlich vorgebrachte Beschwerde über einen Gendarmeriebeamten meines Kreises teile ich mit, dass ich das Verhalten des Beamten missbillige und ihm das Erforderliche eröffnet habe. (Gez.: Schulte, Regierungs-Assessor.)« Hermed endte dette »Slag ved Lyrskov«.

Flv. Minister H. P. Hanssen, Aabenraa, døde Onsdag den 27. Maj. Som Formand for Sprogforeningen var han med til at støtte den danske Skole syd for Grænsen, navnlig ved Boggaver. Det vil vi mindes med Tak!

Minderuden, som var bebudet ved Forældremødet 23. Febr. 1936, blev indsat i Festsalens ene Vindue den 6. Juni. Overlærer Bernhard Hansen medbragte den fra Odense, hvor Rudernes Brænding er foregaaet. Minderuden omfatter Byvaaben for Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder, Flensborg, Slesvig, Husum og Tønning samt Danmarks og Sønderjyllands Vaaben.

Sagen blev sat i Gang af Højskoleforstander Brandt Petersen og Overlærer Bernhard Hansen. Midlerne er indsamlet blandt Højskoleelever og andre interesserede. Tegningen er udført af Fru Elsebeth Køfoed Nielsen, Flensborg, og Brændingen af Ruderne er udført af Jørgen Rasmussen, Odense.

Fortsættelsesklassen besøgte under Ledelse af Hr. E. Olsen Byens Gasværk Onsdag den 10. Juni.

Skolens Sommerudflugt gik i Aar til Odense den 15. Juni — efter Indbydelse af Sønderjydsk Forening for Odense og Omegn. Enkeltheder fra Turen findes andet Sted i Aarsberetningen.

Den sidste Uge af Juni Md. blev meget varm — og flere Gange hændte det, at Termometret viste 26°—27°. Det førte til, at Elverne maatte hjemsendes Kl. 11—12.

En Kreds af »Heimdalsstudenter« besøgte Skolen den 1.—2. Juli under Ledelse af cand. jur. Erik Bøndo Svane. De deltog i en festlig Sammenkomst, som Lærerforeningen havde arrangeret i Skolens Festsal i Anledning af nogle Gæster fra Polen. Der taltes ved den Lejlighed Dansk, Tysk, Polsk, Engelsk og Fransk.

Søndag den 5. Juli besøgte Forstander Niels Bukh Duborgskolen sammen med omtr. 300 Gymnaster — efter en smuk og fornem Opvisning paa Flensborg Stadion.

Efter Sommerferien begyndte Skolen igen Tirsdag den 18. August. Samme Dag rykkede Dansk Kommuneskole, Flensborg, ind i sine nye, smukke Lokaler i Duborggade. Det var Punktum — efter en lang Kamp!

Ved Morgensangen Torsdag den 20. August talte Rektoren om det danske Kongeskib, der i 1863 sejlede ud af Flensborg Fjord for at føre Frederik VII. til Graven — medens i Dag det danske Kongeskib sejlede ind i Fjorden med den danske Kronprins og Kronprinsesse om Bord for at føre dem til deres Sommerbolig paa Graasten Slot. Vive! —

Vor Lejrskole afholdtes paa Rønshoved Højskole med I. Realklasse under Ledelse af Hr. og Fru Oskar Nielsen — i Dagene 24. August—5. September.

Den danske Jagtfilm blev af Jagtkonsulent C. Hammerby, Haderslev, fremvist for Skolens Elever og Forældre Tirsdag den 8. September. Det er en meget smuk Film med vidunderlige Billeder af danske Fugle og Dyr, deres Ynglepladser, deres Liv og indbyrdes Kamp. Jagtforeningen har Ære af at have skabt denne Film over dansk Fauna.

Søndag den 13. September foregik de danske Skolers Idrætsstævne paa Pladsen ved Marieskoven. Straalende Solskin — frisk Blæst — mange Mennesker. Det er skönt i gamle Danmark!

Pastor M. Strunge, Taarnby, Amager, der sammen med en Kreds af sine Sogneboere besøgte Duborgskolen den 22. September — undervejs til Hamborg, fortalte for Eleverne — efter Morgensangen — om Taarnby Kirkes Fortid, Pave Urban den Tredies Gavebrev, og om Carl den Tiendes Besøg i Taarnby Kirke og hans Sammenstød med den danske Sognepræst.

Kongens Fødselsdag fejredes ved Morgensangen den 26. September med Fanevagt og Kongesangen. Rektoren talte om Kongen. Blandt Gæsterne var Generalkonsul L. Larsen til Stede.

Fortsættelsesklassen havde en smuk Tur til Aarhus i Dagene 21.—28. September under Ledelse af Hr. E. Olesen og Frk. M. Flogt. Herom berettes andet Sted i Aarsberetningen.

Skole-scenen gav sin første Forestilling i denne Sæson den 2. Oktober. Der blev spillet »Henrik og Pernille« og »Nej«. Dansk Lune og Munterhed sprang som Gnister fra Scenen ud til den store Børneskare, der fyldte Teatret: Børn fra Flensborg og Omegn, fra Slesvig og Tønning, mødtes med dansk Scenes to store »Hæer.

I Dagene 9.—14. Oktober besøgte Afgangsklassen København under Ledelse af Klasselæreren, Hr. H. Meng. Det er Studenterforeningen »Heimdal«, der ordnede hele Opholdet. Hertil sluttede sig en rask Tur til Bornholm, saaledes at Klassen først naaede hjem den 18. Oktober.

SKOLESCENEN I FLENSBORG TEATER.

Kgl. Kammersangerinde, Frk. Ida Møller, besøgte Duborgskolen den 15. Oktober og sang i Festsalen for Eleverne. En Række smaa Sange: »Solen er saa rød, Mor«, »Jeg ved en Lærkerede«, »Lysets Engel«, »Fra fjerne Lande«, »Da Barnet sov ind«, »Lær mig Nattens Stjerne« — klang fint og yndefuldt ud over den lyttende Elevflokk. Et Par Smaaapiger rakte Blomster, og Rektor takkede Kammersangerinden.

Efter Opførelsen af Operaen »Martha« paa Flensborgs Teater, gæstede de danske Operasangere den 19. Oktober under Ledelse af Joh. Fønss Skolen, og tre af dem sang for vore Elever. Fru Ely Hjalmar sang »Sænk kun dit Hoved, du Blomst«, »Jeg ved en Lærkerede«, Per Bjørn sang »Du spørger min Dreng«, »Paa Søen, naar den skummer vred« og Fru Ebba Wilton sang »Lille, røde Rønnebær«, »Mod Kvæld«, »Naar jeg bliver 14 Aar«, »Lærkerne« og »Ingen er saa glad som jeg«.

Sangerne fik Blomster, Rektor takkede — og Eleverne takkede med et seksfoldigt Hurra.

Skolens Fødselsdagsfest blev fejret Lørdag den 24. Oktbr. I Festsalen samledes Elever og Lærere Kl. 10, og Rektoren talte for Fødselsdagsbarnet. Derefter spillede Skolens Elevorkester under Ledelse af Lærer Oscar Nielsen Kongesangen og en smuk Potpourri over danske Børnelege og -Sange.

Skolens Lærere har en Tid arbejdet med Gennemførelsen af en »Sagn og Sang«-Aften, hvorved gamle, slesvigske Sagn og Folkeeventyr sammen med tilsvarende Sange paany skal bringes i Folkemunde. Eleverne fik nu en Del heraf at høre, idet Frk. E. Christensen og Hr. N. J. Billum sang tre Sange, og Hr. N. Christensen og Inspektør Dirks fortalte to Sagn: »Kromanden paa Volmerstoft« og »Enken fra Kværsmark«.

Ligesom tidligere Aar vandrede hele Børneskaren nu ned til Helligaandskirken, hvor Pastor Noack — efter Salmen »Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud« — talte til Børnene over 92. Salm. 5. Vers: »Herre, du har glædet mig ved dit Værk«.

I Kirken sang Skolens Elevkor under Ledelse af Frk. I. Ottosen: »Der flyver saa mange Fugle«, »Se, nu stiger Solen« og »Fred hviler over Land og By« (Laub). — Organist Bogensee spillede Orgelet.

Der var i Dagens Anledning indløbet flere smukke Hilsener fra tidligere Elever og Lærere.

I Tilslutning hertil fortsættes Festen Søndag den 25. Oktober om Aftenen — for tidligere Elever. Herom berettes andet Sted.

I Anledning af »Nordens Dag« den 27. Oktober stod de fem nordiske Korsflag paa Talerstolen ved Morgensangen, og Rektoren forklarede kort, hvad der mentes med »Nordens Dag«. Kl. 10 samledes alle igen i Festsalen for at høre Udsendelsen gennem Radioen — og dette var Overraskelsen, at Skolen havde faaet et Radio-Apparat som Gave fra Oberstløjtnant Helge Bruhn. Et brugt Apparat af ældre Model, men Udsendelsen gik godt igennem, og vi er taknemlige for Gaven.

Om Aftenen samledes atter en Skare — af ældre Elever og af Aftenskolens Elever m. fl. De lyttede til Kongernes Tale, til Nationalsangene, til Seedorff Pedersens Vers og Anders Sørensen Vedels Tanker om de gamle Viser. Det var et Indtryk af Norden — og nordisk Fællesskab — der paa denne Maade fæstnede sig i Sindet.

Det kgl. Teaters Skuespillere Fru Clara Pontoppidan, Hr. Martin Hansen, og Hr. Aage Winter Jørgensen samt Pianisten Elof Nielsen besøgte Skolen Mandag den 16. November og underholdt Eleverne med Recitation og Musik. Martin Hansen reciterede »Guldhornene« til Musikledsagelse af Elof Nielsen. Clara Pontoppidan læste et Digt af Helge Rode (om H. C. Andersen) og reciterede »Hjertesorg«. Aage Winter Jørgensen læste en af Buchholtz's Lokomotivhistorier. En smuk Time, der optog Eleverne meget.

For første Gang en »Øhlenschläger« paa Byens Teater: »Sønderjydsk Skolescene« spillede »Aladdin« den 21. November for Elever fra alle vore Skoler. En Række straalende Eventyrbilleder gled forbi for Børnenes Øje og Sind. Det gjorde stærkt Indtryk: en af de mindste blev saa rystet ved Synet af »Lampens Aand«, at hun ikke turde blive paa sin Plads! Jo — det var et virkeligt Eventyr.

En Influenza-Epidemi greb fat i November Md. og var særlig ondartet i Dagene 13. November—10. December. Tallet af fraværende Elever varierede i den Tid mellem 26 og 84. Enkelte Klasser blev hjemsendt et Par Dage. Men Sløjd-Drengene vovede sig frem med Indvendinger: de vilde fortsætte Skolen.

Vinterens første Sne faldt den 28. November. — Selv de grimme Bygninger bliver festlige at se paa. — Det samme sker med Mennesker!

Skolens Julefest blev afholdt Tirsdag den 22. December Kl. 10 Formiddag. Flensborg Avis har givet følgende Referat af Festen:

Paa Duborgskolen er der efterhaaeden blevet holdt en lang Række Julefester. De er blevet Overlevering, har faaet en vis ydre Form, som Deltagerne kender, men hver Gang glæder sig til, en Form, som Aar efter Aar maa fyldes, og som der maa gives Liv og Varme.

Til den ydre Form hører de to store, smukke Juletræer, de skønneste, man kan finde, paa hver sin Side af Talerstolen. Skolens Silkebanner, Lysrækken og Blomster (i Aar Juleroser) paa Talerstolen, og mildt, varmt Lys over hele det festlige Rum.

Der indledes med et Festræludium ved Lærerne *N. J. Billum* og *Oscar Nielsen*, og saa fulgte som Fællessang »Julen har bragt velsignet Bud«.

Rektor *Andr. Hanssen* talte jævnt og let fatteligt, saa hele Børneskaren kunde forstaa det, om det gamle Budskab.

Men hvad jeg nu fortæller, er intet Eventyr, selv om jeg begynder med »Der var engang«; det er Virkelighed. Altsaa, der var engang en fattig Mand, der gik op til en rig Familie, som han var kendt med. Han skulde hente lidt brugt Tøj; det fik han og gik hjem med det.

Nu havde den rige villet overraske de fattige Folk; i en Æske havde han lagt et Guldstykke, smukt at skue, som en særlig Julegave. De fattige Folk vidste intet om Overraskelsen. Konen fik Tøjet og lagde Pakken hen i en Krog; noget gammelt Tøj hastede det ikke at komme i Lag med. De sad altsaa og savnede det ene og det andet i Julen og vidste intet om deres Skat. De havde ikke gjort sig den Ulejlighed at lukke op for Pakkens Indhold.

Saaledes kan det gaa os alle med Jesu Budskab. Det gamle Ord, tænkes der maaske, det hører man hvert Aar; det kan man intet købe for, ikke mere sig for. Man lægger, som det er, Skatten til Side. Julebudskabet er dog den største Gave, der er givet Mennesker; men man faar intet ud af den, uden man lukker op for den.

Naar Sømanden staar paa sin Skude ude paa oprørt Sø, holder han Udkig, stirrer gennem Mørke og Taage for at finde Redning. Øjner han saa en Lysstrib, fatter han Haab om Hjælp; er det Straalebundtet fra et Fyrtaarn, der naar ham, bliver han tryk.

Ærkebiskop Søderblom fortæller, hvorledes en engelsk Præst førte ham ud paa Kridbrinkerne ved Kanalen. Nedenfor laa et Fyr. Ja, det havde ligget paa Brinkerne og lyst langt ud; men var det Taage, kunde Sømanden ikke se det; Lyset gik for højt. Saa flyttedes Fyrtaarnet ned, saa Lyset ogsaa i Taage og Storm kunde naa ud til Skibet.

Saaledes ogsaa med Julens Budskab. Det maatte ned til Menneskene. Gud var ogsaa til for, og Menneskene søgte efter ham, men mange saa ham ikke; saa flyttede Jesus ned i det lave og blev Menneske; han bragte Bud fra det straalende Lys, fra en evig Verden.

Vi ønsker hverandre en glædelig Jul og haaber, at vi lukker op for Julebudskabet. Vi hører til et Folk, og derfor gaar vor Tanke mod Nord til det. Har vi et rummeligt Hjerte, gaar Ønsket ud til hele Menneskeheden. Men vi kan i hvert Fald altid begynde hjemme-

fra med gode Ønsker for dem, vi kender og holder af. Tanken vil saa stadig naa længere ud; for den gaar fra Sjæl til Sjæl. Og saa vil vi igen se helligt Lys og høre det gamle Ord, der hører Julen til.

Ind kom nu de tolv hvidklædte Smaa piger, bærende Lys til Sancta Lucias Pris; de sang med Violinledsagelse, og Juleevangeliet fremsagdes af to Elever.

Under Frøken *Inger Ottosens* Ledelse fulgte der Korsang: »Julekvæld«, af N. W. Gade, og Julesang, udsat for fire Stemmer, af L. v. Bee'hoven.

Højtidsstunden sluttede med Fællessangen »Kimer, I Klokker«.

Saa var der roligt Opbrud. Det hastede jo ikke; for der skulde ønskes mangt et Glædeligt Jul, for man skiltes.

Klasserne IVA. og IVb. besøgte Lørdag den 13. Februar Byens Museum under Ledelse af Lærerne Fr. Dinsen Hansen og Th. Madsen.

Torsdag den 18. Februar førtes der i Radioen — fra Aabenraa-Studiet — en Samtale mellem Journalist Fosmark, Slesvig, og Rektoren om »15 Aars Skolevirksomhed i det danske Mindretals Tjeneste«.

»Tankelæseren«, Hr. E. de Villefrance, underholdt vore Elever den 6. Marts. Han gav interessante Prøver paa Tankekoncentration.

Under Ledelse af Frk. E. Christensen sang vort Elevkor nogle flerstemmige Sange ved det nationale Møde i Flensborghus Søndag den 14. Marts.

Skolens Sang- og Musikfest fandt Sted i Flensborghus Torsdag den 18. Marts. Salen var fyldt af Tilhørere. Et omfattende Program, bestaaende af flerstemmige Sange, Orkestermusik, en Kantate af Ring m. m. blev fremført under Ledelse af Frk. Ottosen, Frk. Christensen og Hr. O. Nielsen.

FRA DEN ANTROPOLOGISKE SAMLING.

Eksamensdagene sluttede Lørdag den 20. Marts, og om Aftenen samme Dag holdt Duborgsamtundet sin Aarsfest under Ledelse af Lærer O. Nielsen. Den begyndte med, at Gymnasieelever fra Marselisborg Skole i Aarhus spillede »Feriegæsterne« — morsomt og nydeligt. Mens Gæsterne klædte sig om, holdt vi en rask Generalforsamling, og derefter bænkedes vi om det fine Kaffebord i Festsalen. Rektor talte for Gæsterne. Inspektør Alstrup, Marselisborg, talte for Duborgskolen. Lærer Meng talte som Klasselærer for Dimittenderne, og Fru Dr. Hanssen prydede dem med Tegnet paa, at de herefter var Skolens Væbnere. En af Gymnasieeleverne fra Aarhus holdt en udmærket Tale for de danske syd for Grænsen. —

Og saa var der Dans — indtil et godt Stykke ind i den nye Dag.

Tirsdag den 23. Marts tog vi Afsked med Konfirmanderne, og Dagen efter, den 24. Marts, havde vi Afslutningsfesten med Dimittenderne. Herom berettes der andet Sted i Aarsberetningen.

Det nye Skoleaar begynder den 13. April.

NORDEN — OG VI.

Af en Artikel af Red. E. Christiansen i »Flensborg Avis«.

27. Oktober 1936.

Fra Bostederne neden for Indlandsisen i Grønland, fra Island, den herlige Ø — »du rige, du ringraa Moder« — fra Færoernes Klippekyster og fra Nordkap til Skagens hvide Banker og derfra ned til Ejderens Bred vil der i Dag være mange, der lytter ud i Æteren efter Nordens Dag.

Vi ser Nordhavet bruse ind over de yderste Skær, vi ser »dette Landet, som det stiger frem, furet, vejrbidt over Vandet«, vi husker Bergen og Trondhjem, som de ligger ud imod de vide Bugter, og vi husker de ind i Fjældene sprængte Klippekløfter med indigoblaa Inderfjorde. Vi har været med paa Nils Holgersens vidunderlige Rejse gennem den svenske Verden, og vi ved, hvor roligt og selvtilidsfuldt den har udfoldet sig, siden Selma Lagerlöf tog Nordens Ungdom ud paa den Færd. Vi ser Stadshuset myndigt ranke sig op over Mælaren, vi mindes Østersøkystens glade Skærgaardsoer i Sommersol, »Dunungen's« skælmske Spil paa Skansens Friluftsteater, og i næste Øjeblik er den hastige Tanke fløjet til historiske Ufredstider, til Gustav Adolf og Karl den Tolvte. Men nu falder der igen daarende Sollys ind over Landet:

du gamla, du fria,
du fjällhöga Nord,
du tysta, du glädjrika sköna.

Saa er vi midt inde i Feltlægens Fortællinger, i Finlands eventyrligt frygtelige og stolte Skæbne.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland,
ljud högt, o dyra ord!

Men Landet fra vor Barndoms Læsning er ikke mere det samme. Sejren er vunden, og ny Strid begyndt. Et Folk bliver til i de tusind Søers Land og bliver ungdommeligt balstyrt, mens det prøver sine Kræfter. Skönt det taler et Sprog, vi ikke forstaar, og kun den svenske Befolkning langs Kysten hører os til, vil hele Folket være med, være Nordens Vagt og Bro ud imod Morgensolens Lande.

Og saa ligger imod Syd, lille og ubetydligt i Forhold til de andre Landes Vidder, vort eget Danmark. Her ikke kun »sköls en strand« — næsten helt omsluttet hviler det i Havets Favn. Det sortladne Hav tordner over Revlerne, og den blaa Sø mumler blidt ind under de brede Bøge.

Vor sønderjydske Hjemstavn er et Stykke dansk Skæbne. Har vi Furer i Panden? De glattes ud, mens en Tone er begyndt at nynne sig selv:

Venner, ser paa Danmarks Kort,
ser, saa I det aldrig glemmer!

Men har danske Sydslesvigere noget at skulle have sagt, vi Danske uden for Danmarks og Nordens Statsgrænse? Ja, det tyske Folk vil favne enhver Folkefælle Verden over i ubrydeligt Sammenhold. Men foreløbig staar vi udenfor som et Barn, der ikke skal med til Gildet, men maaske kan liste sig til at kaste et Blik ind i Stuen, fordi Døren ikke lukker tæt. Man har ikke endnu haft os med paa Regningen, hvor der var Tale om nordisk Samvirke. En lille Smule Begyndelse er der gjort. Enkelte nordiske Bladmænd har i Tidens Løb ogsaa fundet Vej ned over Grænsen, smaa Flokke af nordiske Lærere har været her, vore Skoler faar Lejlighed til at lytte til Nordens Dag. Men over for Landsmænd, som ikke vedkender sig os endnu i nordisk Selskab, og over for kielske Professorer, som vil tage nordisk Blod og Jord fra os — her paa dette Stykke Jord i Norden, hvor vort danske Folks og svenske og norske Stormænds Runer er ristet, og hvor nordisk Blod har bundet Jorden til Nordens Sag —, gennemstrømmes vi sammen med den Ydmyghed, som hundrede Nederlag har tvunget os til, af en ubændig Selvfølelse. Drengen hernede ved, at mere nordisk end han er ingen Svend i de nordiske Lande, større Arv end han har ingen nordisk Ungdom faaet — til at væрге Nordens Front fra Hedenold, til at bygge og væрге Broen paa Vejen ud til Evropas Fastland. Paa Nordens Dag er vort Sind under uhyggelige Varsler i Verden fyldt til Randen af Tro og Lykke, af Daad og Drøm.

Engang, det ved vi, vil Norden sige god for Sønderjyllands ukendte Soldater, der faldt for Nordens Sag, og for den Ungdom, der med Nordens Sange paa Læben tog Vagten paa det yderste Skær.

Aarsberetning
for
Dansk Skoleforening

Flensborg og Landdistrikterne

Ved Skolekonsulenten

1 9 3 6 - 3 7

Beretning Nr. 12

VED DANNEVIRKE.

Al Sjællands Ynde og Jyllands Vælde,
de tvende Klange af blidt og hårdt
skal Sangen rumme for ret at melde
om, hvad der inderst er os og vort.
Og Tider skifter, og Sæder mildnes,
men Kunst og Kamp kræver stadig Staal:
det Alterbaal, hvor vor Sjæl skal ildnes,
det flammer hedest i Bjarkemaal.

K a i H o f f m a n n.

LEDELSEN FOR FLENSBORG OG LANDDISTRIKTERNE.

Grosserer Cornelius Hansen (Formand), Red. L. P. Christensen
(Næstformand), Fru Eli Jessen, Fisker Rudolph Andersen
og Malermester P. Friis.
Skolekonsulent: Rektor, Dr. Andreas Hanssen.

VIRKEOMRAADER.

Flensborg: Duborgskolen, Ungdomsskolen, Kursusundervisningen,
Foredragsrækken, Højskolesagen, Børnehaverne, Skolerejseljemmet.
Landdistrikterne: Vandrelærervirksomheden, Børnehaverne i
Harreslev og Adelbykamp, de danske Skoler i Landdistrikterne.

DUBORGSKOLEN.

En Aarsberetning foreligger for Skoleaaret 1936—37.

KURSUSUNDERVISNINGEN OG AFTENSKOLEN.

Aftenundervisningen begyndte Tirsdag den 27. Oktober. Der var indmeldt 133 Elever, og Undervisningen blev fordelt paa to Aftener: Tirsdag og Fredag.

Der undervistes i Dansk (3 Hold), Sløjd (2 Hold), Haandgerning (1), Gymnastik (2), Skolekøkken (1), Maskinskrivning (1).

Undervisningen blev givet af Duborgskolens Lærere samt af Lærerne Bøgh-Andersen, H. Tønnsen, H. Tychsen og Ingrid Jensen.

Grænseforeningen bærer Udgiften ved denne Undervisning.

Tirsdag den 15. December Kl. 9 holdt Aftenskolen sin Julefest. Tegnesalen fyldtes helt af de omkr. 120 Deltagere, der var placerede ved de lange Borde. Det lille Juletræ med Lys og tindrende Stjerne i Toppen var, som det nu er blevet Sædvane ved denne Lejlighed, anbragt øverst oppe paa et lille Bord.

Inspektør D. Dirks bød Velkommen og talte til Forsamlingen om de gamle Nordboeres Jul. Efter Salmen: »Glade Jul« serveredes Te og Wienerbrød. Hr. Lærer Billum læste en »munter« Fortælling; derefter sang alle: »Julen har bragt velsignet Bud«. Under stor Spænding blev der nu trukket Lod om Juletræet og en Række danske Bøger og Julehæfter, som gode Venner af Skolen havde sendt til dette Formaal. Med Fællessangen: »Kongernes Konge« og et fælles Ønske om en glædelig Jul sluttede den vellykkede Julefest.

FOREDRAG OG KONCERTER.

Torsdag den 19. November gav »Komiteen af 30. Jan. til Festligholdelse af Reformationens 400 Aars Jubilæum« en stor Koncert i Borgerforeningens store Sal, der var overfyldt af Tilhørere. Borgmester E. Kaper og Frue var mødt sammen med Sanginspektør Mogens Wøldike — i Spidsen for »Københavns Drengekor« og »De unge Tonekunstner-Selskabs« Musikere. Som Solister medvirkede Koncertsanger Volmer Holbøll og Operasanger Henry Skjær samt Koncertsanger Aksel Schiøtz. Til den sidste Sang akkompagnerede Hr. Pianist Finn Viderø.

Borgmester Kaper udtalte som Indledning bl. a.: »Der findes et eneste Ord, som for os alle, hvad enten vi bor henede eller rundt omkring i Kongeriget Danmark, har en evig gyldig Klang. Det kan være Udtryk for dødsens Alvor som for jublende Glæde. Det er Ordet dansk.«

Under Ledelse af Mogens Wøldike blev Reformationskantaten og en Række danske Sange sunget og spillet. Dr. Hanssen takkede for den smukke Aften og henvendte sig navnlig til Dirigenten: »Vi har hørt en Strøm af Musik og Sang, skabt af danske Kunstnere. Tak, fordi De bragte dette smukke Budskab fra Danmark!«

Den store Forsamling sluttede sig til Takken med et langvarigt og hjerteligt Bifald.

Den Danske Studenter-Sangforening sang i Borgerforeningens Sal Søndag den 22. November. Under en Tourné havde Sangerne denne Dag »fri«, og de brugte deres Fridag til en Tur til Flensborg, hvorved de genoptog gamle Traditioner. Koret var paa 30 Sangere og blev ledet af Kgl. Kapelmester Joh. Hye-Knudsen.

Det var en vidunderlig Sang — man kan rolig sige, at den var fuldendt. »Sang til Danmark«, »Den danske Sang«, »Agnete«, »Roselil«, »Kornmodsglansen« — var betagende i Klangfyldte og Nuancering. I den fyldte Sal udløste alle Sangene et stærkt og vedholdende Bifald.

Dr. A. Hanssen takkede Sangere og Dirigent for deres Kunst — og fordi de vilde bruge deres Fridag her. Korets Formand, Landsretssagfører Eugen Olesen svarede med at udtrykke sin Glæde over Besøget og udbragte et Leve for de Danske i Flensborg.

Ved et Kaffebord fortsattes Samværet endnu en Times Tid.

Der var planlagt to Foredrag af henholdsvis Prof. Vilh. Andersen og Præsident Holger Andersen. Men det viste sig, at de to Talere ikke var i Stand til at møde til de planlagte Tider.

Fra Duborgskolens Side gennemførtes en »Sagn og Sang«-Aften, der omfattede Fortælling af slesvigske Folkesagn og gamle, danske Sagn samt gamle Sange. Fortællingen gennemførtes afvekslende af Insp. Dirks, Hr. N. Christensen, Hr. P. Jensen og Rektoren — medens Hr. N. J. Billum og Frk. E. Christensen sang Sangene, og Frk. Ottosen akkompagnerede.

Sagn og Sang-Aftenen fandt Sted 3 Gange: Duborgskolen den 24. Oktober, Kirkevang, Ladelund den 4. November og i Tarup den 7. November.

Udgiften, der har været forbundne med Foredrag, Koncerter m. m. bæres af Grænseforeningen.

NIELS BUKHS GYMNASTER PAA FLENSBORG STADION.

OTTE DAGE PAA HØJSKOLE.

Ligesom i tidligere Aar har en Kreds af vore Tillidsmænd kunnet deltage i et Ottedages Ophold paa en Højskole. Paa Ry har været 3, paa Ollerup 4, paa Frederiksborg 4 og paa Rødkilde 2.

Opholdet er muliggjort ved Inødekommehed fra Højskolerne og ved Samarbejde mellem Sønderjydske Skoleforening og Dansk Skoleforening, Flensborg.

PAA HØJSKOLE OG FAGSKOLE.

I Aaret 1936—37 har der været 64 unge fra Flensborg og Sydslesvig paa dansk Højskole, Efterskole eller Fagskole (Landbrugsskole, Handelskole, Husholdningsskole, Seminarium m. m.). Af disse deltog 38 i Sommerskolen og 26 i Vinterskolen. 30 af Eleverne var fra Landdistrikterne og 34 fra Flensborg.

Siden 1919 er der nu ialt bevilget og gennemført 1843 Skoleophold i Danmark. Midlerne hertil er fremskaffet af Sønderjydske Fond og af Sønderjydske Skoleforening (Formand: Landstingsmand Jepsen Christensen, og Kasserer: Gaardejer Elers Boesen, Astrup pr. Brøns).

VOR SKOLEUNGDOM.

I Anledning af en ny Lov om, at al »tysk« Ungdom skulde optages i »Hitlerjugend«, maatte ganske naturligt det Spørgsmaal rejse sig, om ogsaa dansksindede Forældre skulde sende deres Børn ind i denne Organisation. Hvis dette var Pligt — maatte det medføre en Ødelæggelse af Mindretalsretten. Den 11. December 1936 rettedes derfor en Henvendelse til Rigets Fører, hvori man udtalte sin Forvisning om, at Loven

I TYSK ARBEJDSTJENESTE.

ikke gjaldt vor Ungdom, samt bad om, at dette maatte blive fastslaet. Henvendelsen var underskrevet af Formændene for Den slesvigske Forening, Danske unges Fællesfront og Dansk Skoleforening. Et foreløbigt Svar indløb den 23. December. Men da der fra de tyske Ungdomsførere udsendtes Ordre til Mønstring af alle unge, blev Spørgsmaalet brændende, og der rettedes nye Henvendelser den 2. og 10. Februar 1937. Endelig den 17. Februar forelaa følgende Afgørelse: »Durch Telegramm der Jugendführung des Deutschen Reiches wird mitgeteilt, dass die Jungen und Mädchen dänischer Volksangehörigkeit bis auf weitere Weisungen der Jugendführung des Deutschen Reiches zurückgestellt werden.«

BØRNEHAVERNE I FLENSBURG.

Børnehaven i Tivolibygningen ledes af Frk. Frieda Helming, assisteret af Frk. Johanna Koch. Frk. Helming har fremsendt følgende Beretning:

Børneantallet steg i Aar meget hurtigt og naaede atter til 70. Livet i Børnehaven har formet sig paa sædvanlig Vis med Leg, Beskæftigelser, Sang og Ture osv.

I Juni Maaned var Børnehavens Døre lukkede, da hele »Familien« opholdt sig i Danmark. 5 Børn var i Helsehjem, 20 i Feriehjemmet ved Nymindegab og de øvrige i Privathjem i Ribe Amt. De tilbragte her henholdsvis 5, 4 og 6 herlige Uger, vendte hjem solbrændte, raske og straalende glade med et Fond af friske Kræfter, mange gode Ting i Kufferter og Tasker og en Rigdom af gode Minder, der Gang paa Gang kastede deres Glans over Hverdagene herhjemme. — Vi siger Tak til Indbyderne — Frk. Maren Sørensen, Helsehjem, Fru Fabrikant *Schaumann*, Haderslev, og Hr. Grosserer *Michaelsen*, Lun-

derskov. — til *Plejeforældrene* og til enhver, der viste os Godhed. Nogle Børn blev endnu i Sommerferien deroppe, andre hentedes her i Løbet af Vinteren. Der er knyttet Forbindelse mellem Hjem nord og syd for Grænsen, som vil holde længe.

Kongens Fødselsdag var atter en Festdag i »Tivoli«; men paa Grund af Vanskeligheder og Omkostninger ved Transporten til og fra »Tivoli«, fejrede hver Børnehave i Aar i sine egne Lokaler. Programmet var det samme som ellers, og Hr. og Fru Generalkonsul *Larsen* var atter vore Værter, hvem vi takker hjerteligt for det dejlige Traktement!

Juletiden stod i Forventningens og Hemmelighedernes Tegn og sluttedes med Fest — Julesange, Julelys, der straaede omkap med Børnenes Øjne, og Julefar, som bragte gode Gaver. Vi takker for de mange kærkomne Gaver fra nær og fjern!

Forældrene samledes ogsaa til Julemøde, hvor Hr. Pastor *Jordt Jørgensen* talte.

Den 5. Februar fejrede Børnehaven sin 15-Aars Fødselsdag. Børnene mødte festklædte om Formiddagen, Flaget hejstes, og Fødselsdagssangen blev sunget. Borde og Vindueskarmer fyldtes med et Væld af Blomster, og just som Fødselsdagsschokoladen skulde drikkes, kom »*Moster Bodil*« fra Haderslev for at fejre Dagen med os. Om Aftenen samledes Forældrene. Hr. Redaktør *T. Jessen* talte om det danske Sprog, og Fru Kapt. *Benniøe* fortalte Minder fra vor Børnehaves første Tid.

Vinteren igennem har vi atter kunnet gennemføre at samle Mødrene til regelmæssige Symøder; Materialet dertil har vi delvis faaet fra Venner i Danmark, delvis købt for indkomne Pengegaver. Desuden modtog vi gennem Fru Fabrikant *Schaumann* en Gave paa 100 Kr. fra en Velgører i København. Disse Penge anvendtes til Børnefødtøj, som er noget af det, der haardest kniber med at anskaffe.

Hjertelig Tak for alle modtagne Gaver og for den daglige, gode Ret Mælkemad, vi ved Menighedsplejens Hjælp fremdeles kan give Børnene.

Kort før Paaske modtog vi gennem Hr. Lærer *Bogh-Andersen* en Indbydelse fra Snoghøj Gymnastikskole til et 4 Ugers Ophold for 3 Børn. Valget faldt paa 3 skolepligtige Børn, der fik Opholdet i Danmark som en Afslutning paa deres treaarige Børnehavetid og Belønning, fordi de trods lange Veje altid mødte trofast. Glæden var stor, og vi takker hjerteligt!

Skoleaarets sidste Dag kommer for Børnehavens Vedkommende til at staa i Afskedens Tegn. 20 Børn forlader os for at fortsætte i Kommuneskolen, Frk. *Amanda Hansen*, som har hjulpet os i Vinter, kommer ikke igen efter Ferien, og endelig maa vi tage Afsked med »Frøken Hanne« — Fru *Johanne Berthelsen*, født Kock —, der som uddannet Medhjælper har staaet i Børnehavens Tjeneste siden August 1934, men nu paa Grund af sit Giftermaal opgiver Børnehavervirksomheden. Tak for godt Samarbejde og Lykke med Fremtiden!

Flensborg, Marts 1937.

Frieda Helming.

Børnehaven i Batterigade ledes af Frk. *Dora Bøvad*t, assisteret af Frk. *Alberta Nielsen*. De to Lærerinder har fremsendt følgende Beretning:

Børnehaven i Batterigade slutter Skoleaaret med 53 Børn, hvoraf de 17 nu til Paaske gaar ind i Kommuneskolen. I det nye Skoleaar vil Børneantallet være oppe paa de 50, og muligvis vil flere komme til i Aarets Løb, men de mange Fraflytninger til andre Bydele har gjort sig synligt bemærkbar.

Arbejdet er gaaet sin sædvanlige Gang med mange fornøjelige Oplevelser. Ferieopholdet hos vore altid beredvillige Plejeforældre i Ribe Amt er for Børnene Aarets største Begivenhed. Raske og sunde og styrket i deres danske Sprog vendte de hjem til Mor og Far. Med dette Ophold i frisk Minde begyndte saa Arbejdet for Alvor i Børnehaven, afbrudt af Aarets sædvanlige Fester og Højtideligheder, hvori Børnene ivrigt tog Del.

Særlig Glæde havde vi af at lære Børnene nye Sange efter den lige udkomne Melodi-

FRA FLENSBORG PARK.

bog »Ved du hvad, Mor«, af hvilken nogle af Børnene ogsaa sang for at glæde Far og Mor ved en Forældreaften. Her fortalte ogsaa Biblioteksassistent *T. Hildebrandt* om Andersen-Nexo's Barndomsminder.

Med Stolthed skal ogsaa nævnes, at vi efter Aars Opsparelser var i Stand til at lade indsætte 2 dejlige Vaskekummer, og at Skolen sørgede for, at der blev indlagt elektrisk Lys, som for Børnene var virkelig store Begivenheder.

Den usædvanlig strenge Vinter med Taage og Sne, der i flere Tilfælde medførte Sygdom, gjorde, at Børnene ikke altid mødte fuldtallig, men i Almindelighed skal de nok sørge for at komme, thi det, dagligt at mødes i Flok og faa Lov til frit at udfolde alt det, der nu kan fylde en Barnesjæl, gør Børnehaven for de fleste til en rigtig Eventyrverden, som vi kunde ønske, at ogsaa alle vore mange Venner her og i Danmark, især Plejeforældrene og de, som har været med til at give Børnene en glad Jul, kunde opleve. Vi takker dem!

Børnehaven Batterigade 31.

Alberta Nielsen.

Dora Bovadt.

BØRNEHAVERNE I HARRESLEVMARK OG ADELBYKAMP.

Børnehaven i Harreslevmark ledes af Frk. Elisabeth-Ch. Thomsen, der har fremsendt følgende Beretning:

Det nye Skoleaar begyndte med 23 Børn; i Aarets Løb har Tilgangen været 6, saa Skoleaaret slutter med 29 Børn. Deraf skal 8 Børn begynde deres rigtige Skolegang, 4 overgaar til Dansk Privatskole, Harreslevmark, og 4 Børn skal til den danske Kommuneskole i Flensborg.

Som i de foregaaende Aar har Hr. Grosserer *P. Michaelsen*, Lunderskov, sørget for en Del gæstfrie Hjem i Ribe Amt, hvor 19 af vore Børn opholdt sig i 6 Uger til Glæde for Plejeforældrene og til Gavn for Børnene, der alle vendte hjem et Par Kilo tungere, end da de rejste ud. At Børnenes Sundhedstilstand har været saa god, skyldes en stor Del Opholdet i Danmark.

Ud over enkelte Tilfælde af Børnesygdomme har vi haft en Del Influenza, dog ikke af alvorlig Art.

To af de svageste Børn, der ikke kunde komme med til Ribe Amt, har opholdt sig 4 Uger hos *Maren Sorensen* i Helsehjemmet.

Af større Begivenheder i Aarets Løb maa først nævnes Kongens Fødselsdag. Hr. Generalkonsul *Larsen* havde inviteret alle Børnene paa Chokolade og Kager. — Julefesten blev ligeledes vellykket. Takket være de mange Givere i Danmark, kunde hvert Barn faa en god Julegave i Form af Tøj og Legetøj.

I Vinterens Løb har der været afholdt tre godt besøgte Forældremøder med Foredrag og anden Underholdning.

En Gang hver fjortende Dag har der været afholdt Symøder, hvor Mødrene har syet og strikket Børnetøj. Ellers har Arbejdet gaaet sin vante Gang. Det har været et roligt og godt Arbejdsaar.

Tak til Sønderjyds Skoleforening, der opretholder Børnehavens Drift, og Tak til Dansk Menighedspleje, alle gode Givere, der har tænkt paa Børnehaven i Aarets Løb.

Harreslevmark, den 23. 3. 37.

E.-Ch. Thomsen, Børnehaveleder.

Børnehaven i Adelbykamp ledes af Frk. *Charlotte Petersen*, som har fremsendt følgende Aarsberetning:

Det nye Skoleaar fik en udmærket Start ved, at vi igen i Aar fik en Indbydelse til et 6 Ugers Ferieophold i Ribe Amt. Denne Ferierejse glæder store og smaa sig til hele Vinteren. Vi er baade Hr. Grosserer *Michaelsen* og Plejehjemmene meget taknemlige for den Gæstfrihed og Velvilje, der hvert Aar vises os paany. Det er stærke Baand, der paa denne Maade knyttes mellem Danmark og Sydslesvig. Ligeledes en Tak til *Maren Sorensen*, der hvert Aar aabner Helsehjemmet for de svageste af Smaabørnene.

Efter Sommerferien begyndte det regelmæssige Børnehavarbejde igen. Børnehaven er i Aarets Løb blevet besøgt af 20 Børn. Af disse er 10 Børn skolepligtige, 3 kommer i Tarup Privatskole og 7 i Kommuneskolen. Da der foreligger en Del nye Anmeldelser, vil Børnehaven i Løbet af Sommeren komme op paa det sædvanlige Børneantal.

I Efteraaret led Arbejdet en Del under en ret alvorlig Influenzaepidemi, hvorimod der næsten ingen Børnesygdomme har været i Aarets Løb.

Det daglige Arbejde bliver jo heldigvis af og til afbrudt af en lille Fest. En dejlig, varm Septemberdag drog vi med Mælkespand, Madkurve og Krus til Stranden. Sikken en Fest at køre med Sporvognen og siden lege i det hvide Sand, og baade Smørrebrød og Mælk smagte fortræffeligt. Kongens Fødselsdag blev fejret med Chokolade og Kager, som vi bringer Hr. og Fru Generalkonsul *Larsen* vor bedste Tak for. Den 20. Oktober holdt vi 5-Aars Fødselsdag ved en lille Festlighed for Børnene. Og Jul, Fastelavn og Paaske har hver deres Festglæde; alle disse Fester er med til at gøre Arbejdsaaret lyst og smukt for os.

I Vinterens Løb har Børnenes Mødre været samlet en Gang ugentlig i Børnehavens Lokaler til Symøder. Hr. *N. Kjems* har skaffet os Penge til en Symaskine, og Fru Lektor *Otterstrom*, Sønderborg, har laant os en, saa hver Onsdag Aften fra Kl. 8 til 11 har Symaskinerne snurret, og Strikkepindene klirret ivrigt. Tak for Symaskinerne og de 2 gode Arbejdsborde, vi nu har faaet. Vi voksne har ogsaa haft en lille Festaften ind imellem, en Aften saa vi Lysbilleder, og en anden Aften hørte vi Transmissionen af Legestuen paa Sønderborghus.

Alt i alt har det været et godt og roligt Arbejdsaar.

Hermed vil jeg gerne bringe en hjertelig Tak til alle for de Gaver, Børnehaven har modtaget, enten det var Penge, Tøj, Legetøj eller lignende. Vi er taknemlige for Gaverne, men især glade for, at Vennerne i Danmark stadig tænker paa os. Ligeledes en Tak til

Sønderjyds Skoleforening, der bærer Udgifterne til Børnehavens Drift, og til Menigheden og Duborgskolen for Bispisningen.

Flensborg, i Marts 1937.

Charlotte Petersen.

Udgiften ved Driften af Børnehaverne i Tivolibygningen og i Batterigade bæres af Grænseforeningen.

Udgiften ved Driften af Børnehaverne i Harreslevmark og i Adelbykamp bæres af Sønderjyds Skoleforening.

SKOLEREJSEHJEMMET

har i Sommeren 1936 haft ca. 800 Indkvarteringer. Foruden 2 Seminarier (Zahles og Femmers) og 1 Højskole har 15 andre, danske Skoler ved Rejsehjemmets Hjælp paa en billig Maade faaet Lejlighed til at aflægge Flensborg og Sydslesvig et Besøg. Indkvarteringstallet viste i Forhold til Sommeren 1935 en lille Tilbagegang (880—700).

Indmeldelser til Rejsehjemmet sker skriftlig til Skoleinspektør Højlund, Ravnsborggade 11, København N. og til Dansk Skoleforening, Flensborg. Fra 8. Juli—18. August sker alle Henvendelser til Skolebetjent Kock, Søndergravene 36, Flensborg.

Af Hensyn til Økonomien gøres udtrykkelig opmærksom paa, at der kan købes Turistmark til alle Rejser i Sydslesvig.

VANDRELÆRERVIRKSOMHEDEN.

Som Vandrelærere i Aaret 1936—37 har følgende virket: Hr. Niels Kjems, Hr. Gustav Lindstrøm, Hr. L. H. Schubert, Hr. cand. mag. B. Nordentoft og Frk. Ingrid Jensen.

Der er bl. a. undervist i Dansk, Gymnastik, Folkedans, Husflid, Syning, Strikning, Brodering og Læderplastik. Desuden blev der holdt Foredrag over Historie og andre Emner, afholdt Møder, vist Lysbilleder, ordnet Udflugter m. m.

Arbejdet har fundet Sted i Harreslev, Harreslevmark, Kobberrønnen, Engelsby, Friedheim, Tarup, Langbjerg, Valsbøl, Agtrup, Ladelund, Sønder-Lyngum, Aventoft, Kollundmark (Husum Land), Lyksborg, Maasbøl, Jaruplund, Flensborg og Flensborg Sporskifte.

Følgende Beretninger er fremsendt af Vandrelærerne:

Lærer Niels Kjems:

Det har i flere Maader været en vanskelig Vinter. Sne og Is har ofte hindret Vandrelæreren i at naa frem til Undervisningsstedet. Og lige saa svært har det været for Eleverne at færdes paa de lange og daarlige Veje.

Den tyske Tvangsefterskole er ogsaa stadig en Hindring for den danske Ungdoms frie Udfoldelse. Naar de unge Mænd fra 15—18 Aar skal i Tvangsefterskole een eller to Gange om Ugen, saa kan de ikke godt overkomme mere. Tit falder det sammen med de Aftener, vi samles i de danske Hjem eller Forsamlingshuse. Dette har f. Eks. været Tilfældet i Ladelund. Jeg synes ikke, man kan tale om Mindretalsfrihed, saa længe dette opretholdes.

Der er ellers ikke sket store Forandringer med Hensyn til Arbejdets Form og Udstrækning. Jeg har undervist i Husflid i Aventoft, Harreslev, Langbjerg, Ladelund, Sønder-Lyngum og Valsbøl alt i alt 52 voksne og 46 Børn. Jeg havde begyndt i et enkelt Hjem nede paa Kollundmark, Fjølde Sogn, men paa Grund af Sygdom i Hjemmet blev det ikke til ret meget.

Siden 1924 har jeg ledet Gymnastik i Valsbøl, og jeg har allerede i flere Aar syntes, det vilde være heldigt at faa en yngre Delingsfører til at lede, og jeg havde tænkt mig, at en af de unge derude fra skulde faa Lyst til at tage Delingsførerruddannelse paa en dansk Højskole for saa at tage fat derhjemme. Dette er imidlertid ikke sket. Men sidste Efteraar skrev jeg et Stykke i »Ungdom og Idræt« og opfordrede en dansk Delingsfører til at tage Tjeneste i Valsbøl hos en Landmand som Karl og saa lede et Karlehold i Valsbølhus.

Der meldte sig flere, og vi fik virkelig paa den Maade en ung, dansk Delingsfører *Gunnar R. Petersen*, der tjener hos *Jens Lund* i Skovlund. At Gymnastikken ikke har gaaet ret godt derude i Vinter, er ikke hans Skyld, men har andre Aarsager, blandt andet den megen Sne. Jeg mener, det er et Fremskridt, at vi har faaet den unge Delingsfører.

Jeg har haft et lille Hold Karle til Gymnastik i Ladelund, men der var kun 4—6 Karle, og vi opgav det til Fordel for Husflid.

For Resten gaar Vandrelæreren Tid med meget andet end at undervise. Alt det, der i Danmark gøres som Fritidsarbejde af Foreningsformænd og Lærere, saasom Planlægning af Møder, Fester, Udflugter, Indøvelse af Dilettantkomedie og meget mere, hviler for en stor Del her paa Vandrelæreren.

Harreslev, i Marts 1937.

Niels Kjems.

Lærer *Gustav Lindstrøm* meddeler:

Ved Møder har følgende medvirket: *Dr. Hanssen* og flere *Duborglærere*, Forfatteren *Arne Sørensen*, Lektor *Sievert*, Lektor *Egeberg Jensen*, Forstanderne *Munch*, *Skar*, *Overgaard* og *Trier Hansen*, cand. theol. *Richard Andersen*, *Hejmdalstudenterne* og de *Søndcrjyske Spillemand*.

Der er indøvet et Dilettantstykke, og en Række gode Teaterforestillinger i Tønder har været besøgt af Folk fra Kær Herred. Rens Efterskoles Lærere og Elever har opført »Fædrenes Jord« i Kirkevang.

For Skolebørnene har jeg ordnet en Tur til Skolescenen i Flensborg og en Udflugt til Rødding, Koldinghus og Lillebæltsbroen. For alle Børn fra Kredsen har jeg holdt en Sommerfest og en Fastelavnsfest.

For de voksne har jeg ordnet en 2 Dages Tur til Herning, Ringkøbing, Hvide Sande og Esbjerg og mindre Udflugter til Graasten, Broager og Aarslev, ligesom jeg ogsaa har ordnet Feriebørns Hen- og Hjemrejse.

Besøg i Ladelund og Omegn har der været af »To Løver«, Hejmdalstudenter, Vinding Højskole og Flensborg Pigespejdere, og en Række Foreninger har aflagt korte Besøg i Kirkevang.

Udflugter og Studierejser har jeg ordnet for Haderslev Vesteramts Grænseforening, »To Løver«, Rødding Højskole, Testrup Højskole, Vinding Højskole, Fyns Husmandsskole, Rens Efterskole og et Par Børneskoler.

Om Mellemslesvig har jeg talt i Vinding, Støvring, Odense, Broager, Aarslev, Herning, Halk, København og paa Ladelund Landbrugsskole.

Undervisning har jeg kun haft med 3 Børn i Aventoft, da de fleste af dem, jeg før underviste, nu gaar i regelmæssig dansk Skole.

Indtil Jul var der udmærket Deltagelse til de danske Foranstaltninger, hvorimod den strenge Vinter og de uforenelige Veje siden har hindret Arbejdet noget.

Ved at sætte en Bil i Gang til at samle de unge Piger fra det vidtstrakte Omraade er det dog lykkedes at holde Gymnastik for unge Piger hver Torsdag Aften. Denne er frivillig og gratis blevet ledet paa udmærket Maade af Frk. *Bodil Frederiksen*, Lydersholm. Afstandene er de værste Hindringer for Arbejdet herude.

Aarets største Begivenhed og vel nok det vigtigste, som er sket i national Henseende i de vestlige Sogne siden 1920, er Oprettelsen af den danske Privatskole i Ladelund den

1. December 1936. Hermed er det andet Maal, som jeg har set det som min Opgave at virke for i Skoleforeningens Tjeneste, delvist, men ogsaa kun delvist, naaet. Det første var et Forsamlingshus i Ladelund. Det havde jeg ventet 8 Aar før. Det andet var en dansk Skole i Agtrup. Den havde jeg næsten opgivet Haabet om, i hvert Fald først ventet det om nogle Aar. Til Gengæld venter jeg ret sikkert, at det kommende Aar vil bringe den lille, danske Privatskole herude i eget Hus i Agtrup By.

Gustav Lindström.

Lærer Lars H. Schubert meddeler:

Vinteren 1936—37 har været præget af Modstand baade fra Naturens og Menneskenes Side. Sne og Frost gjorde det ofte svært at færdes ude. Naar Tog, Omnibus og Cykle ikke mere kunde klare Tingene, saa blev der vandret fra Hjem til Hjem, og paa den Maade vedligeholdtes Forbindelserne Landet over. Det skjulte Modarbejde fra Menneskenes Side æggede kun til intensivere Arbejde.

Om Mandagen samlede jeg 11 Personer til Dansk-Undervisning i et Hjem ude ved Weiche. Dette Hold har været præget af stor Arbejdslyst og Iver. I Drøng bliver omskolet. Ude i Lyksborg har vi om Tirsdagen været samlet til Dansk-Timer og Husflid. Desuden er der een Gang om Maanedene blevet afholdt større Møder. Onsdag Eftermiddag har jeg besøgt en Familie i Maasbol. Aftenen blev brugt til Kredsarbejde i selve Weiche. Friedheim-Kredsen har i Aar været ude for flere Vanskeligheder. Vi fik ikke Lov til at benytte det gamle Lokale, selv om Familien Boysen gerne vilde have os. Forbindelsen blev dog vedligeholdt. Men vi haaber paa bedre Arbejdskaar til næste Vinter. I Engelsby har der været en trofast Kreds til at give Møde Fredag Aften. I Jaruplund Skole har jeg haft Husflid med Børnene.

Foruden de faste Aftener og Eftermiddage har der været gennemført Husbesøg i de forskellige Kredse. Vinteren igennem har vi været samlet til Avistimer, Lysbilleder, Radio-Udsendelser, Litteratur-Aftener, historiske Foredrag. Alle Kredse har været til en dansk Teaterforestilling i Flensborg.

Dermed vil jeg gerne sende en Tak til alle Enkeltpersoner og Kredse, der ved deres Bidrag har gjort mig det muligt at opleve en indholdsrig Vinter.

Flensborg, den 29. Marts 1937.

Lars H. Schubert

Cand. mag. B. Nordentoft meddeler:

Paa Grund af en alvorlig Sygdom, som satte mig ud af Spillet 24. Novbr.—7. Febr. inkl. har mit Arbejde i den Vinter, som nu er til Ende, ikke kunnet blive, hvad den havde skullet, og hvad der var planlagt. Jeg kan derfor nærmest kun nævne, hvad der *skulde* have været og dertil føje, at foruden de Begyndelser, der blev gjort i November 1936, har jeg i Februar og Marts 1937 kun kunnet genoptage Arbejdet i begrænset Omfang, dels af Helbredshensyn, dels fordi i nogle Tilfælde særlige Omstændigheder kom i Vejen. Arbejdets Genoptagelse sinkedes og hæmmedes ogsaa en Del ved den hærde og langvarige Vinter (Snestorme endnu i Marts Maaned).

1) *Historiekreds* o. a.:

I *Tarup* enkelte Gange, dels før, dels efter min Sygdom, med 10—15 Deltagere.

Paa *Harreslevmark* med ca. 10 Deltagere, ialt kun 2 Gange (i Rækken af faste Tirsdag-aftener med forskelligt Program); planlagt var maanedlige Foredrag.

I den saakaldte »*Historiekreds*« i Flensborg, som paa tredje Aar arbejder under min Ledelse og efter en af mig lagt Plan, og som i Vinteren 1936-37 væsentlig har arbejdet med europæiske Mindretalsspørgsmaal, har jeg talt fire Gange. Kredsen har forøvrigt arbejdet efter den lagte Plan med ugentlige Møder hele Vinteren, idet Deltagerne har talt skiftevis. — (13 Deltagere.) I April afholdes et Møde med fremmed Taler.

I *Flensborg* har jeg for ca. 15 Medlemmer af Den slesvigske Forenings 1. *Distrikt* holdt Historiekreds med Gennemgang af Sønderjyllands Historie. Planlagt var Møder hver 14. Dag, afholdt blev 2 i November og 1 er ansat i April. I Februar—Marts var man optaget af Indstuderingen af en Dilettantforestilling (paabegyndt i Januar) o. a., hvor- med de disponible Aftener var blevet optagne.

Inden for 2. *Distrikt* en »Hjemstavnskreds« med vekslende Program, Oplæsning og Fortælling. Denne Kreds blev under min Sygdom overtaget af Lærer *Niels Christensen, Duborgskølen*, hvorfor jeg herved paa Kredsens og egne Vegne — paany — takker. Møder hver 14. Dag. Ca. 30 Deltagere.

Maanedlige Historieaftener i *Ladelund* og *Aventoft* blev desværre til slet intet.

Jeg tør maaske ogsaa her nævne, at af nogle Historieaftener, som efter privat Aftale skulde have fundet Sted i Bjolderup (Nordslesvig), blev desværre kun den første til noget.

2) *Undervisningen i dansk Læsning og Skrivning* af 5 Børn i Kollundmark pr. Løwensted og af 2 Børn i Hylleup kunde jo desværre heller ikke blive til stort, især da der paa det første Sted var ret langvarig Sygdom i Familien. (Planlagt var 1 Gang ugentlig paa hvert Sted.)

Ingen kan stærkere end jeg selv beklage, at jeg har maattet svigte i saa høj Grad; jeg har i de temmelig vinterlige Maaneder Februar og Marts taget Arbejdet op i saa stort Omfang, som jeg har kunnet og turdet.

B. Nordentoft.

Lærerinde, Frk. Ingrid Jensen meddelel:

Den forløbne Vinters Arbejde indlededes i September med, at vi genoptog Gymnastikken, der havde hvilet i Højsommertiden. De øvrige forskellige Arbejder rundt i Kredsen blev derefter taget op i Oktober. Ses der nu tilbage over Vinterhalvaaret, kan det siges, at det har været en god Arbejdstid. Nogle Forskydninger fra Vinteren før skete der dog. Meningen havde været, at der skulde have været fortsat med Undervisningen i Haandarbejde i Friedheim og Engelsby. Det kneb imidlertid her med at faa Lokaler om Eftermiddagen, saa det begge Steder maatte glide ud.

I Sporskifte kunde der straks fortsættes. Forbindelsen havde ikke været afbrudt, men kun indskrænket; det viste sig nu at være et Gode. Der har gennemsnitlig været en seks Deltagere. Dette var lidt mindre end Vinteren tilforn. Det kan undertiden for Mødre, der har mange Børn, knibe med at komme bort mere end een Dag om Ugen. Interessen samlede sig særligt om Strikning, Brodering og Knipling.

I Kobbermøllen har der været Haandarbejde hver Tirsdag Eftermiddag. Her samledes en halv Snes Deltagere, som var lige optaget af Haandgerning, Husflid og Læderplastik. Det slog godt igennem.

Noget nyt, der blev til megen Glæde, blev i Vinter taget op i 1. *Distrikt*. Ude hos Formanden, Journalist J. N. Jensen, blev der hver Tirsdag Aften givet Undervisning i Læderplastik. Der var sædvanligvis fuldt Hus, op til 15 Deltagere. Foruden Arbejdet i Læder blev der ogsaa drevet lidt Husflid, mens et Par havde travlt med Knipling.

Hver Onsdag Aften var de unge Piger paa Tur med Gymnastik i Duborgskolens Sal. Frk. *Betty Skøtt* ledsagede Gymnastikken med Musik. Gennemsnitlig har der været 14—15 Gymnaster hver Aften.

Lige fra Sommeren af fortsattes Gymnastikken i Kobbermøllens Torsdag Formiddag, 8—9 Børn — Dreng og Piger — deltog.

Onsdag og Fredag Formiddag var det Kommuneskolen, der kaldte; her var der fire Børnehold, alle under 10 Aar, til Gymnastik.

Fra 1. Februar samledes der endelig et Hold paa en halv Snes Deltagere til Læderplastik hver Fredag Eftermiddag i »Sydslesvigs Hjemmevlid«.

Det kan endelig nævnes, at ved Siden af dette forskellige Virke har Spejderarbejdet med »Margrethe-Troppen« stillet sine Krav.

Vinterens Virke i smaat og stort har naturligvis været til gensidig Glæde.

Vinteren 1936/37.

Ingrid Jensen.

DE DANSKE PRIVATSKOLER PAA LANDET.

Dansk Privatskole, Tarup, ledes af Lærer Jørgen Damkjær Poulsen, der har fremsendt følgende Beretning:

Det nye Skoleaar begyndte med 19 Elever, 12 Piger og 7 Dreng. I Løbet af Skoleaaret blev en Dreng ommeldt til den danske Skole i Slesvig, 3 Børn forlod Skolen, og 2 Piger blev konfirmeret. Til Paaske kommer der 1 lille Pige til Skole, saa Skoleaaret begynder med 14 Elever.

Sundhedstilstanden har været god i Aar, og Forsømmelserne kun det normale.

Den 12. Maj overværede Hr. Rektor *Dr. Hanssen* Undervisningen.

Lørdag den 23. Maj besøgte Skoleraad *Grondahl* Skolen.

Vor aarlige Sommerfest med Børnene holdt vi Søndag den 23. Juni paa M. Brodersens Mark.

Den 4. Juli fik vi Besøg fra Roskilde Katedralskole. Det var Hr. Adjunkt *Kjær* og Hr. Adjunkt *Johannsen*, der var paa en Tysklandstur med en Del Elever, og som nu aflagde vor lille Skole et Besøg. I Sommerferien var 17 af Børnene paa Ferieophold i Danmark. Vi siger Tak til hvert et Hjem, der modtog vore Børn.

Den 3. November fejrede vi ved en lille Festlighed i Forsamlingshuset Skolens tiaarige Fødselsdag. Hr. *Dr. Hanssen* var sammen med Hr. Inspektør *Dirks* og enkelte Lærere fra Duborgskolen kommen til Stede. Vi havde en god og fornøjelig Aften med »Sagn og Sang«.

Det, Børnene vel nok mindes bedst fra det afsluttede Skoleaar, er Turen til Roskilde og København. Fra Roskilde Katedralskole og dens Elevforening »Roar« modtog vi en Indbydelse til at tilbringe nogle Dage i Roskilde. Det blev en herlig Tur. Vi var i København, saa Vagtparaden trække op; vi saa Frederiksborg Slot og var en Tur i Fredensborg. Roskilde Domkirke og Katedralskolen saa vi. Børnene talte i lange Tider kun om »Roskilde«. Vi siger Tak til alle Værter i Roskilde, der modtog os saa gæstfrit, og Tak til enhver, der bidrog til, at Turen blev saa vellykket. En særlig Tak sender vi til Hr. Adjunkt *Kjær*, for hans store Arbejde med at tilrettelægge Turen.

Ligesom tidligere Aar modtog Børnene ogsaa i Aar gode og nyttige Gaver til Julen fra vore trofaste Venner i Roskilde. I Februar havde Skolen Besøg af 4 Hejmdal-Studenten, der beredte Børnene et Par fornøjelige Timer.

Den 16. Marts holdtes der en lille Eksamen i Skolen, som overværedes af Hr. *Dr. Hanssen*.

Aftenskolearbejdet formede sig i Aar nogenlunde som tidligere Aar. Mandag Eftermiddag var der Syning ved Frk. *J. Budach* fra Jaruplund. Som noget nyt, har vi i Aar begyndt paa Vævning. To Væve fik vi allerede i Fjor fra »Roar« i Roskilde, og i Aar forærede Adjunkt, Frk. *Jørgensen* fra Krusaa os en stor tolvskaftet Væv. Hjertelig Tak for de store Gaver. En gammel Veteran blandt Væve fra 1827 har vi ogsaa. 10 Damer deltog i Vævningen. At Interessen var stor, fremgaar deraf, at intet Regnskyl og intet Snefog, var det end nok saa slemt, afholdt Damerne i at møde den Mandag Aften, Vævningen foregik. Undervisningen heri blev givet af min Kone. Mange nyttige og nydelige Ting er bleven til under Damernes flittige Hænder, saasom Halsjaler, Haandklæder, Forklæde- og Kjølestoffer og Bordløbere. Mens Konerne vævede, havde Mændene Husflid.

Torsdag Aften blev der danset Folkedans med Frk. *L. Petersen* som Leder.

Hver anden Torsdag holdt Vandrelærer *Nordentoft* historiske Foredrag.

Tarup, den 25. Marts 1937.

Jørgen Damkjær Poulsen.

I KOBBERMØLLESKOLEN. DEN SØNDERJYDSKE DAGS SKOLE.

Kobbermølleskolen, Den sønderjydske Dags Skole, ledes af Lærer Aug. Rattenborg. Han har fremsendt følgende Aarsberetning:

Efter at der ved Skoleaarets Slutning var udmeldt 6 Elever og kun 1 tilmeldt, begynde vi Skoleaaret med 12 Elever, som dog ved Fraflytning gik ned til 11.

Ogsaa i Aar har Frk. *Jørgensen* fortsat Historieundervisningen, og *Ingrid Jensen* har undervist i Gymnastik, Idræt og Folkedanse.

I Dagene fra 22. til 25. Juni besøgte Skolen efter Indbydelse af Hr. *Jørgensen*, Klippinge, Stevns. Vore Værter førte os rundt til alle de minderige Steder paa Stevns og et Smut til København, hvor det næsten var lykkedes os at hilse paa Kronprinsen.

I Aar havde vi Besøg af Skolen fra Tureby paa Sjælland. Disse Skolebesøg er til gensidig Glæde, og vi tror, at der derigennem kan skabes nogen Forstaaelse i vide Kredse.

Den 2. Juli mødtes vi med en stor Kreds af Skolens Venner fra Aarhus og Randers Amter i Skolen og Borgerforeningen til Fest i Anledning af Skolens 10 Aars Fødselsdag. Der blev i den Anledning udtalt mange gode Ønsker for Skolen; gid de maa gaa i Opfyldelse. Dommerfuldmægtig *Juhl*, Randers, overrakte en Broncestatue af St. St. Blicher, der er skænket af en ukendt Giver fra Randers.

Skolen deltog i Skolernes Idrætsfest.

Ogsaa i Aar samlede Frk. *Ingrid Jensen* en Eftermiddag om Ugen Kvinderne og Læderplastik og anden Haandgerning. Der samledes en god og trofast Kreds.

Ved vore ugentlige Sammenkomster læste vi Cl. Eskildsens Grænselære, som vi fik megen Glæde og Udbytte af.

Anden Juledag fejrede vi den traditionelle Julefest med Dans om Juletræet, Sang og Gaver. Ligesom før har mange i Aar betænkt os med Gaver, der satte os i Stand til at gøre det festligt for os. Særlig skal nævnes: F.D.F., Lunderupgaard, Slagelse ny Kloster ved Frk. *Jonna Larsen*, Haderslev Bank, Hads Herreds Sønderj. Forening, fra Skagen og andre private Givere har vi ogsaa modtaget værdifulde Gaver. Vi siger Tak for alt.

Til Fastelavn spillede vi to smaa Dilettantstykker til stor Glæde for et fuldt, ja overfuldt Hus af Forældre og interesserede.

Af Besøg kan nævnes, at Sangeren *Saxtorph Mikkelson* den 27. November underholdt

os med sine Sange og lærte os nye, og Hejmdalerne gav os en lille Underholdning den 27. Begge har vi været meget glade for.

Den 9. Marts afholdt Skolen sin aarlige Eksamen. *Dr. Hanssen* og en Del af Forældrene overværede den. 4 blev konfirmeret og 1 forlader os til Duborgskolen.

Aug. Rattenborg.

Dansk Privatskole, *Jaruplund*, ledes af Lærer *H. P. Eskildsen*. Han har fremsendt følgende Aarsberetning:

Anden Paaskedag fejrede Privatskolen sin 10 Aars Jubilæumsfest. Om Morgenen hejstes Flaget af *Gdr. Peter Budach*, og alle Børnene og mange voksne overværede Flaghejsningen. Om Aftenen holdtes et godt besøgt Møde. Der blev udtalt Ønsker om en god og lykkelig Fremtid for Skolen og Kredsen her i *Jaruplund*.

Børneantallet i det kommende Aar bliver uforandret 16. (Konfirmeret 1 — Tilgang 1.) I de forløbne 10 Aar har Skolen været besøgt af 40 Elever. En Del af dem har senere gaaet paa Duborgskolen. Af de gamle Elever opholder de 10 sig paa denne Side af Grænsen, medens 12 for Øjeblikket er i Danmark. Ved Skolen har *Fru Hersbøl*, *Bredebro*, undervist fra 1927—32 og *Hr. Tonnsen*, *Flensborg*, 1932—33.

Arbejdet i Aarets Løb har gaaet sin stille og rolige Gang. Den 7. Juli startede Børnene og Forældrene paa den sædvanlige Sommerudflugt, der i Aar gik til *Aabenraa* og *Eliselund*. Højspændingsværket og Slagteriet blev beset.

Fra 3.—6. Juli havde vi den Glæde at kunne være sammen med de ældste Klasser fra Friskolen i *Sønder Næraa*. Børnene var indkvarteret i Kredsen her, og sammen foretog vi Udflugter til de mindere Steder i Omegnen.

Af Gaver har Skolen modtaget nogle Landkort fra Lektor, *Frk. Sofie Petersen*, *København*. Et stort, fint Bibliotek til Minde om *Sønderjyden Oberst Sand* har faaet Plads i Skolestuen, og Menigheden har fra *Frk. Rambusch* og *Frk. de Linde*, *København*, faaet skænket et Kors til Alterbordet. Desuden har Klostersognets Menighed, *Horsens*, sendt to nye Alterlysestager og et smukt Altærtæppe.

For deres Interesse for Børnene og Kredsen takker vi alle Giverne, og særlig *Frk. Jørgensen*, *Krusaa*, og *Frk. Jørgensen*, *Aarhus*.

Ved Aftenmøderne i Vinterens Løb har vi haft Bibellæsning, K.F.U.K.-Møder, Pige- og Karlegymnastik, Foredragsaftener, Sløjd og Vævning.

H. P. Eskildsen.

LEJRSKOLEN. VED FLENSBORG FJORD.

Dansk Privatskole, Langbjerg, ledes af Lærer Henry B. Thomsen, der har fremsendt følgende Aarsberetning:

Skoleaaret begyndte med 13 Elever. Efter Paaske kommer en Dreng ind paa Duborg. Der er indmeldt 3 nye Elever, saa Tallet bliver 15.

Skoleraad Grøndahl har besøgt Skolen. Rektor Dr. phil. A. Hanssen har sammen med en Del Forældre overværet Eksamen. Rektor Hanssens hjertelige Ord ved den Lejlighed glædede alle.

Kjems har undervist Børnene i Sløjd og Husflid; Frk. Schlesinger har taget sig af Haandgerningen. Frk. Gudme har med Held fortsat sit Arbejde og sørget for mange gode Aftener for vore Folk.

Takket være Frk. Gudme og »Det unge Grænseværn« kom vi paa en dejlig Udflugt til Sundeved og Als.

Saxtorph Mikkelsen har sunget for os. Baade Børn og Forældre glædede sig. Hejmdal-Studenterne har glædet vore Børn med Oplæsning og Sang.

Henved 30 Langbjergere har overværet en Forestilling, givet af de Kgl. Skuespillere.

Adjunkt, Frk. Jørgensen, Aarhus, har samlet Tøj til Kredsen. Det samme har Hejmdal-erne gjort. Børnene har takket med Breve og Tegninger. Vore Venner i Bredsten-Balle, Skagen, Sorø og flere Steder tænkte paa os i Julen. Takket være gode Gaver har Børnene hele Vinteren igennem kunnet faa varm Mælk.

Sommerens store Skoleudflugt gik denne Gang til Sjælland, hvor Førstelærer Christensen, Munke Bjergby, modtog os og sørgede for nogle fornøjelige og lærerige Dage. Et Par af de store Børn fik Lov til at besøge København. Vi takker alle vore Værter og D.S.B.

I Efteraarsferien oplevede Kredsen atter noget ud over det almindelige. Lærer Tandrup, Kgs. Lyngby, havde sammen med Fru Manthey Wagner og Dr. la Cour sørget for, at 20 Landsmænd fra Langbjerg og Omegn kunde faa en Uges Ophold i og omkring Birkerød. Det blev en Række af sjældne Oplevelser. Holdet besøgte København, Helsingør, Hørsholm og Hillerød. »Skolescenen« og »Det Kongelige Teater« aabnede Portene for os. Borgmester Kaper gav Kaffe paa Raadhuset. Landstingsmændene Holger Andersen og Schaumann gav Frokost i Snapstinget. Afdøde Redaktør Svend Paulsen, det elskelige Menneske, var vor Vært paa »Berlingske Tidende«. Et Par uforglemmelige Timer tilbragte vi i denne livskloge Mands Selskab. Ære være hans Minde! Den store Rejse sluttede med et godt besøgt Møde i K.F.U.K.'s Festsal, hvor de nationale Foreninger tog Afsked med os. Tak til alle Venner derhjemme. Deres store Hjælpsomhed og Forstaaelse gør vort Arbejde langt lettere.

I Langbjerg har jeg gennemgaaet en Del af H. P. Hanssens Erindringer. Desuden har jeg fortalt i mange af Distrikterne i Flensborg.

Et roligt og godt Arbejdsaar er sluttet.

Henry B. Thomsen.

Dansk Privatskole, Harreslevmark, ledes f. T. af Agnete Vig-Nielsen som Vikar. Frk. Vig-Nielsen har fremsendt følgende Aarsberetning:

Harreslevmark Skole har i det forløbne Skoleaar haft 30 Elever. Til Paaske 1937 overflyttedes 6 Elever, 1 Dreng og 5 Piger, til Duborgskolen. Der er tilmeldt 5 nye Elever, 2 Dreng og 3 Piger; Elevantallet i det kommende Skoleaar vil saaledes blive 29, 15 Dreng og 14 Piger.

Sundhedstilstanden har været ret god. Børnebespisningen har atter i Vinter kunnet gennemføres, og 20 Børn har daglig faaet en varm Mælkeret.

Hr. Skoleraad Grøndahl besøgte Skolen i Slutningen af September.

Adjunkt, Frk. Jørgensen, Krusaa, har undervist Børnene i Danmarkshistorie. Frk. Schle-

singer har haft Haandgerning med Pigerne, og Drengene er gaaet til Sløjd i Harreslev under Hr. *Kjems' Ledelse*.

Skolen har fejret sine traditionelle Aarsfester, saaledes Sommerfesten, Jule- og Fastelavnsfesten.

I Juni Maaned foretog Skolen en 5 Dages Lejr tur til sydslesvigske Spejders Blokhus i Kollund. Det blev en i alle Henseender vellykket Tur, som vi flere Gange har mindedes med Glæde.

Til Jul modtog Børnene en stor Gavepakke fra Elever i *N. Kochs* Pigeskole i Aarhus. Vi vil gerne bringe vor hjerteligste Tak. En Tak til alle, der ved Bidrag og Gaver har støttet Skolen og vist Interesse for den.

I Vinterhalvaaret har der været afholdt 3 velbesøgte Forældremøder. Talere har været Pastor *Petersen*, Harreslevmark, Hr. Lærer *Jensen*, Duborgskolen, og Pastor *Johs. Fogh*, Viborg. Dertil kommer regelmæssige Oplærings- og Sangaftener for en fast Kreds.

Den 18. Marts har Skolen haft en Prøve; Rektor *Dr. Hanssen*, en Del Forældre og paarørende var til Stede.

Harreslevmark, den 22. 3. 1937.

Agnete Vig-Nielsen.

Dansk Privatskole i Ladelund.

Der har i flere Aar været Tale om en dansk Privatskole i Egnen omkring Agtrup—Ladelund. Dansk Skoleforening, Flensborg, har været rede til at træde til med Raad og Daad, naar Forældrene i Fællesskab ønskede det. Men først i Efteraaret 1936 blev dette Fællesskab og Fællesønske saa stærkt, at det kunde bære en Skole. Vandrelærer *Gustav Lindstrøms* fleraarige Arbejde med Børn og voksne i disse Egne er en væsentlig Forudsætning for, at der i Dag er en Forsamlingsbygning og en Skole.

I September 1936 afholdtes de afgørende Møder om Skolens Oprettelse. Den 29. Sept. indsendtes Ansøgning til Skolemyndighederne. Den 2. Oktober blev Lærerstillingen opslaaet ledig, og Lærer *Christian Stenz* blev af Dansk Skoleforening ansat som Lærer fra den 1. November. Men først den 30. November fik Læreren Koncession af Regeringen i Slesvig til at lede Skolen i Ladelund.

Tirsdag den 1. December samledes Børnene — ialt 10 — i den nyindrettede Skolestue i Ladelund — hidtil Lærer *Lindstrøms* Dagligstue! *Gustav Lindstrøm* bød Børnene og Lærer *Stenz* Velkommen i »Kirkevang«.

Og dermed begyndte den første Skoledag i den danske Privatskole i Ladelund.

Lærer *Christian Stenz* har fremsendt følgende Beretning:

Efter længe at have ventet paa Koncession, kunde man den 1. December 1936 aabne Vesterregens første danske Privatskole i Forsamlingshuset »Kirkevang«, hvor en Stue foreløbig er stillet til Raadighed som Skolelokale. Ved den officielle *Indvielsesfest* den 12. December var ca. 150 indbudte Gæster kommet til Stede, og der blev talt af Grosserer *Corn. Hansen*, Flensborg, Rektor, *Dr. Hanssen*, Duborgskolen, Vandrelærer *Lindstrøm*, Overlærer *Novrup*, Tønder, Gaardejer *Jens Andersen*, Kalleshave, Lærer *Bogh Andersen*, Flensborg, Redaktør *Christiansen*, »Flensborg Avis«, og flere andre. Fra alle Sider blev der udtrykt Glæde over, at det endelig var lykkedes at faa oprettet en dansk Skole i en Egn, hvor dansk Sprog den Dag i Dag er langt overvejende.

Skolen begyndte sin Virksomhed med 10 Elever, hvoraf 3 er fra Karlum, 5 fra Agtrup og 2 fra Bramstedlund. Til det nye Skoleaar er indmeldt 2 nye Elever. Vi havde ventet flere, men da det tilsyneladende for nogles Vedkommende kun drejer sig om en Udsættelse, er der al Sandsynlighed for, at Skolen et godt Stykke ud i Fremtiden er sikret det tilstrækkelige Antal Børn.

Om Undervisningen er at sige, at Børnene arbejder med Interesse og Flid. Grundet paa det danske Hjemmesprog og Vandrelærer Lindstrøms forudgaaende Danskundervisning har der næsten ingen Begyndelsesvanskeligheder været i dette Fag. En lille Børnebogsamling, som vi ved Gaver har faaet stablet paa Benene, bliver allerede flittigt benyttet af Børnene. Gymnastikundervisningen foregaar i Forsamlingsalen. Hver Fredag har Vandrelærer *Kjems* undervist Drengene 2 Timer i Sløjd og Frk. *Gunhild Nielsen*, Kirkevang, Pigerne i Haandgerning.

Det maa fremhæves, at trods de store Afstande og den strenge Vinter har Børnene været trofaste til at møde i Skolen. Ofte er de kommen vandrende om Morgenen, forkomne af Kulde, paa Dage, hvor voksne Mennesker næsten ikke turde vove sig ud. Der har kun været en enkelt Sygeforsømmelse — og det kun for et Par Dage.

Mellem Jul og Nytaar afholdt vi en vellykket *Julefest*, arrangeret af den lokale Kvindeforening. Søndagen den 14. Februar havde Skolen Besøg af Lærer *Rattenborg*, Kobbermølleskolen, og hans Elever, som opførte to smaa Komedier, hvorefter Børnene legede og dansede Folkedanse.

Lørdag den 20. Februar om Eftermiddagen afholdtes det første *Forældremøde* med Undervisning i flere Fag. Alle Forældrene var mødt. Vi fortsatte om Aftenen, hvor — foruden en Del indbudte — Rektor, *Dr. Hanssen* og Inspektør *Dirks*, Duborgskolen, var til Stede. Stemningen ved en efterfølgende Drøftelse af Skoleforholdene varselede godt for Skolens Fremtid.

Den 10. Marts gæstede cand. mag. *Nordentoft*, Flensborg, Skolen og underholdt Børnene et Par Timer.

Til alle, der ved Gaver og paa anden Maade har støttet Skolen, vil jeg herigennem rette min varmeste Tak.

Ladelund, den 23. 3. 1937.

Christian Stenz.

SKOLEN I LADELUND.

EN LILLE SKOLE MED ET STORT MAAL.

Indvielse i Ladelund.

I Lørdags Aftes skinnede Lysene fra »Kirkevang« i Ladelund langt ud over det flade Land. Og der var Liv inden Døre.

Klokken godt 8 blev Dørene til den festligt pyntede Sal slaaet op, og man tog Plads omkring Bordene. Det vil sige, langt fra alle kunde komme til, for der var mødt betydelig flere end ventet; men det vidste Værten og hans flinke Hjælpere Raad for.

Paa Bordene stod Hundreder af brændende Kærter, der kastede et varmt Skær over de mange Blomster og Nordens Korsbannere paa Væggene. Da alle var kommet til Sæde, sang man »Syng med os baade Mark og Skov«. Saa bød Vandrelærer G. *Lindstrøm* Velkommen: Han mindedes Indvielsesfesten for to Aar siden, da »Kirkevang« blev taget i Brug. Det var en stor Dag i Ladelund. Men han fandt, det var en større Fest i Aften. *Lindstrøm* hilste hjerteligt Velkommen, til den lille Skoles Elever, deres Forældre, til Dansk Skoleforenings Bestyrelse, det danske Skolevæsens Leder, Lærerne fra Flensborg, Vennerne fra Tønder, til hver enkelt af de tilstedeværende. Jeg haaber, vi faar gode Timer sammen. Det er tillige en Slags Adventsfest, vi fejrer. Lad os haabe, det bliver en Adventstid for den danske Sag i disse Egne. — *Lindstrøm* meddelte derefter Programmet for den vel forberedte Fest.

Som Formand for Dansk Skoleforening bragte Grosserer *Cornelius Hansen* en hjertelig Hilsen inde fra Flensborg. Vi er mange, der med Længsel har set hen til den Dag, da De kunde aabne Deres Skole herude. Vi haaber, De maa faa rigtig Glæde af den, ligesom vi har haft Glæde af vore Skoler. Det har varet længe, inden De fik Deres Skole: men det har ogsaa taget Tid hos os. Nu er vi oppe paa ca. 700 Elever i Flensborg.

Vi har i Særdeleshed glædet os til, at der oprettes en dansk Skole her i disse Egne, hvor en hel Del af Beboerne har bevaret deres gamle Modersmaal. Det Sprog, som tales her, men som man fra tysk Side gerne vil se ned paa som »Kartoffeldansk« og »Platdansk«, det højagter vi; det er lige saa godt Dansk som det Maal. Fynboerne og Nørrejyderne taler.

Mange Tyskere kan ikke forstaa, at vi opretter disse Skoler. Det betyder dog Troskab, og den største Troskab er den, at man holder fast paa det oprindelige, vor Natur. Netop Tyskere, der taler saa meget om Blod og Jord, burde finde vor Standpunkt mere berettiget end andre.

Jeg haaber, De maa faa megen Glæde af Deres Skole, at der maa blive et godt Samarbejde mellem Børn, Lærer og Forældre. Held og Lykke med den nye Skole! — Sang: »Moders Navn er en himmelsk Lyd«.

Rektor, Dr. *Andr. Hansen* fremdrog to Begivenheder fra sine unge Aar, der havde givet den stærke Tilskyndelse til hans senere Livsgerning: hvordan han som 10 Aars Dreng hjemme i Landsbyskolen havde fordybet sig i et Sprogkort over Sønderjylland med et Bælte »Dansk døende«, og under et Ophold som 17-aarig paa Holsted Efterskole levede sammen med en Skare unge Sønderjyder, hørte deres Fortælling og lyttede til deres Sang, der kom fra Hjertets Dyb, og her mødtes med gamle Morten Eskesen, der med sine tusind Fjed sydede sammen det, hvad andre søndersled.

Nu er vi ved at indvie en Skole her paa dette Sted, der laa langt af Led, da Grænsen gik ved Kongeaen. Da maatte man sidde ensom herude og holde Lyset brændende. Efter 1920 fik vi danske Skoler i Flensborg og længere ud, og Vandrelærere søgte at »sy sammen«. Ære være deres Gerning og de enkeltes, der sad herude og holdt Lyset brændende!

Men det kan ikke blive holdbart i Længden, naar ikke vi faar Børnene med. Det enkelte Træ kan nok staa og ride Stormen af; men det maa vokse omkring det, naar det skal blive varigt. Saaledes ogsaa med Menneskene. Den opvoksende Slægt maa have et Sted, hvor den Dag efter Dag kan samles om Modersmaalet, det Sprog, hvori alt dansk rinder. Alt, hvad Barnet modtager i Skolen, er med til at støbe dets Sjæl. Ingens Arbejde skal forringes; men danske Skoler er nødvendige for Danskheden i Sydslesvig.

Nu har vi faaet denne lille Skole, Forældrenes, Børnenes, Lærerens Skole, et Sted, hvor de kan samarbejde om, hvad vi sætter højest i dette Liv, hvad der er værdifuldt i vor Sjæl. Naar vi skal give den nye Skole et Ord med paa Vejen, skal det være Udtryk for Haabet om, at man vil værne og slaa Kreds om det, der her er sat igennem, at Børn, Forældre og Lærer vil følges ad, hjælpes ad, saa Skolen trods sin Lidenhed kan blive et flammende Baal af dansk Sprog og dansk Liv her ude i Ladelund. Dr. Hanssen sluttede med at ønske Guds Velsignelse over den nye Skole. — Sang: »Som dybest Brønd«.

Skolens Lærer, *Chr. Stenz*, sagde, at Rammerne for Skolen straks var afstukket; det gjaldt nu om, hvorledes de skulde fyldes. Han havde Indtryk af, at de Børn, der kom her, vilde arbejde med Energi og Interesse. Hvad ham selv angik, vilde han gøre sit bedste, og han havde Grund til at sige Tak for den Maade, hvorpaa Forældrene havde taget imod ham. Lærer Stenz saa — ligesom Leo Tolstoj i sin Tid havde gjort, og som den danske Friskole-Bevægelse havde udtrykt i sit Program — Skolens Opgave i at finde ind til Folkekarakteren, saa det kunde blive til fælles Berigelse. De Værdier, vi skal drage frem i Ladelund, er danske. Danskheden i Ladelund er paa Forhaand en Kendsgerning. Men i Skolearbejdet vil vi gerne virke for at forbinde den særlige Hjemstavn-Kultur med den almindelige, danske Kultur, saa de kan gaa op i en Enhed. Taleren haabede, det vilde lykkes at aabne Børnenes Øjne for, hvilke Skatte der gemtes i dansk Sprog og Litteratur, og derved at vække deres Kærlighed til alt, hvad der er dansk, og styrke Samhørigheden med det danske Folk.

Seminarieforstander *Novrup*, der var kommet til Stede sammen med flere andre kendte Tønder-Borgere, bragte Hilsen fra Tønder Seminarium. Naar man begynder noget nyt, gælder det om at være rigtig indstillet. Nutiden fremhæver stærkt Interessen for Undervisningen, Betydningen af det lystbetonede Arbejde i Skolen. Det er der gjort Forsøg paa at faa frem i den praktiske Mellemskole. Man søger ogsaa at drage Haandens Arbejde med ind, mere end det hidtil har været Tilfældet.

Gid den Skole, der her tager fat, altid maa have den rette Indstilling! Taleren vidste, at Lærer Stenz (der var hans Elev) mødte med gode Forudsætninger: stor Glæde og Kærlighed til sit Arbejde, Evnen til at komme i Kontakt med Hjemmene, der simpelthen var en Nødvendighed her, saa ogsaa til hans Slægt tillige med Sans for Historien. Forstanderen haabede, at den nye Skole altid maatte bevare den rette Indstilling over for, hvad der var dens Maal. Han sluttede med at ønske Guds Velsignelse over Skolen. — Sang: »Der skinner en Sol«.

Lindstrøm takkede Talerne. Vi havde ogsaa gerne set Landstingsmand *H. Jepsen Christensen* her i Aften; men han var desværre forhindret. *Lindstrøm* oplæste en Række indløbne Hilsener, deriblandt fra Seminarielærer *Eskildsen* og Frøken *Inger Enemark* i Tønder, Forstanderen paa *Graasten Landbrugsskole* med flere. — Imens blev Kaffen drukket.

Efter Kaffeordet bad Pastor *H. Fr. Petersen* om Ordet for at overbringe en hjertelig Hilsen fra »To Løver«. Et gammelt, trofast Medlem, der lige var afgaaet ved Døden, havde i Steden for Kranse udbedt sig et Bidrag til »To Løver«, og de indkomne Penge (190 Kroner) skulde gaa til Ladelund. Det vedtoges at sende den afdødes paarørende en hjertelig Hilsen. — Saa rettede Pastor *Petersen* en varm Tak til *G. Lindstrøm* for hans grundlæggende Spade- og Plovarbejde der ude paa Egnen. Vi har altid haft en god Medarbejder og Ven i ham. Gid Arbejdet i Skolen og Forsamlingshuset maa gaa Haand i Haand, saa vil det sikkert bære god Frugt og blive til Velsignelse.

Lærer *N. Bøgh Andersen* vilde paa Egnens Maal bringe en Hilsen til den nye Skole fra dem længere vesterude. I Aventoft havde man i sin Tid troet, at det var blevet det første Sted derude, hvor der oprettedes en Skole. Men dengang kom Hjælpen ikke. Nu er Ladelund kommet i Forkøbet, og vi er glade for, at det omsider er lykkedes at faa en Skole paa Vesteregnet. Herude findes et Stykke dansk Kultur, som vi er stolte af, og her lever mange Værdier, som er værd at tage frem og bygge paa. Vesteregnet, hvor alle taler Dansk, har et stærkt, fast Kulturpræg, som det er værd at bygge et Arbejde paa. Bøgh Andersen vilde som en af de menige Soldater byder Lærer Stenz — den 6. fra Tønder Seminarium, der nu fik sin Gerning syd for Grænsen — Velkommen. Han vilde ønske, Stenz tog fat paa en varsom Maaede, saa skulde der nok komme noget godt ud af det. — Sang: »Nu velkommen enhver under Ungdommens Tag«.

Seminarie lærer *Roust* bragte som Formand for Læse- og Ungdomsforeningen Hilsen og Lykønskning til Forældre kredsens fra det danske Borgerskab i Tønder. Man havde derfra knyttet en Forbindelse over Grænsen, som var blevet til megen Glæde. Taleren henvendte sig til Børnene, der skulde gaa i den nye Skole, og talte til dem om, hvad en Grænse betyder. Den bør ikke skille Landsmænd fra Landsmænd. Han skildrede Oplevelser i Krigsaarene fra Grænsen ved Vedsted, og indbød i hjertelige Ord Børnene til ofte at komme til Tønder. I skal være meget velkomne!

Redaktør *E. Christiansen* nævnte Mørketiden og Julekærten og dvælede ved det uhaandgribelige udødeliges Kraft. Igennem hjemlige Stormfloder og igennem Verdensstorme havde vor lille Flok bjerget sin Vilje til Liv. For 40 Aar siden kaldtes dansk Vilje her »døende«, i Dag denne lille Vaar bebuder. Slut kærligt og fast op om den!

Efter Sangen »Hvad synger du om saa højt i det blaa« fulgte et Mellemspil, idet Inspektør *D. Dirhø* samt Lærerne *N. Christensen* og *G. Lindstrøm* læste 2. Akt af Holbergs »Jacob von Thybo«; de gjorde det glimrende, og det morsomme Oprin fandt en umiddelbar Sangbund i Forsamlingen. Lærer *E. Olesen* foretog, forklædt som gammel Mand med Krigsmedaillen fra 64 paa Brystet, Sangen om den gamle Smed og greb de tilstedeværende med den jævne Fortælling om den gamle Røgter.

Paa Forældre kredsens Vegne talte derefter Gaardejer *Jens Andresen*, Kalleshave. Han skildrede de Betænkeligheder, Forældrene kunde nære ved et Skoleskifte; men han var blevet nødt til at tage sine Børn ud af tysk Skole. En Tak til Duborgskolen og dens Lærere, fordi de tog saa venligt imod min Dreng; de forstod at vende ham, saa han blev gladere, for hver Dag han gik paa Skolen. Og en Tak til Lærer Stenz. Vi betror ham det bedste, vi har, og vil derfor ogsaa bede ham give vore Børn det bedste, han formaar. Vi vil ønske, vor danske Lærer maa opdrage vore Børn til anstændige Mennesker, som vi kan være bekendt at sende ud i Verden, og som vil blive respekterede som første Klasses Borgere, saa Danmark kunde være stolt af sit Mindretal.

Lærer Stenz takkede paa Skolens Vegne for de mange, gode Ønsker, der var udtalt. Og Tak til alle, der er kommet til Stede her i Aften.

Saa lukkedes der op til Kirkerummet, for at Pastor *Petersen* kunde slutte det folkelige Samvær med en Aftenandagt. Efter Salmen »Blomstre som en Rosengård« tog Præsten sit Udgangspunkt fra Bibelordet i Esajas 40 (»Trøst mit Folk . . .«). Folket er — som der staar i Biblen — kun som Græs, der i sig selv ikke har Evighedsværdi. Men Guds Ord bestaar evindeligt. Herrens Ord kan vi stole paa; under det kan vi ogsaa vokse som Folk. Naar Herren bevarer os ved sit Ord, kan der ogsaa komme noget godt frem for vort lille, svage Mindretal.

Da Præsten havde endt med Fadervor, lød endnu Salmen »Alt staar i Guds Faderhaand«.

Samværet sluttede henad Midnat med en Tak fra Lindstrøm til alle, der havde været med til at slaa Kreds om den nye, lille Skole.

FRA DUBORGSKOLENS ANTROPOLOGISKE SAMLING.

DEN DANSKE KOMMUNESKOLE, FLENSBORG.

Beretning om Skoleaaret 1936—37, indsendt af Overlærer H. Fischer.

Den danske Kommuneskoles Forældreudvalg bestaar af følgende Medlemmer: Købmand M. P. Madsen, Murer A. Asmussen, Arbejder K. Mitko, Arbejder N. Bojsen, Fru Zembke, en Lærer og Skolens Leder. Foruden disse Medlemmer er der et tilsvarende Antal Suppleanter. Der er blevet afholdt en Række Møder i Skoleaarets Løb.

Ved Skoleaarets Udgang er Hr. Klejnsmedemester S. Münchow og Hr. H. Raben gaaet ud af Udvalget ifølge Bestemmelserne.

Lærerkollegiet:

H. Fischer, Skolens Leder, ansat 4. 1. 1935

N. B. Andersen, Lærer, ansat 15. 6. 1935

Christian Harck, Lærer, ansat 18. 8. 1936

Jørgen Nielsen, Lærer, ansat 25. 5. 1921

Carl Petersen, Lærer, ansat 4. 1. 1935

Hans Tønnsen, Lærer, ansat 1. 5. 1933.

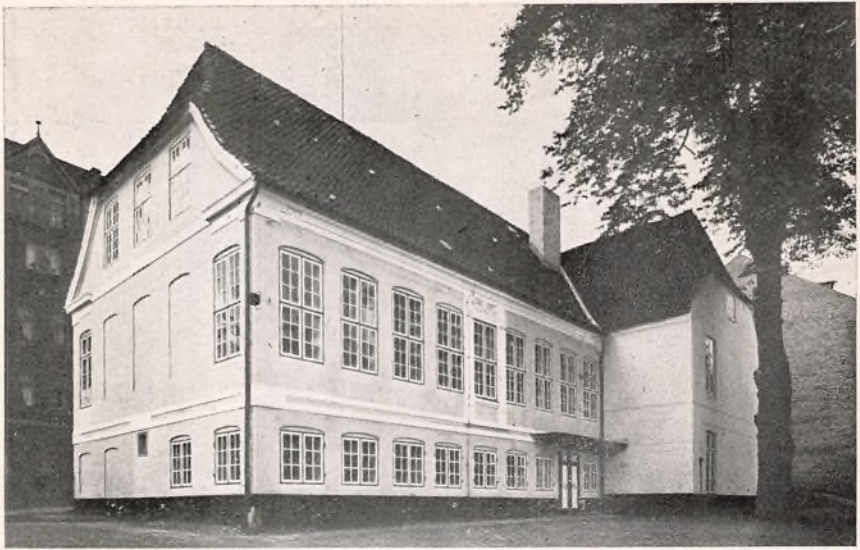
Hermann Tychsen, Lærer, ansat 4. 1. 1935

Katrine Jensen, Lærerinde, ansat 1. 4. 1935

Helene Matzen, Lærerinde, ansat 1. 5. 1936

ELEVERNE I DANSK KOMMUNESKOLE.

DANSK KOMMUNESKOLE. FLENSBORG.

Den 18. August 1936 forlod Hr. Lærer *Dinsen Hansen* Skolen for at genoptage sin Gerning ved Duborgskolen.

Hr. *Dinsen Hansen* er blevet afløst af Hr. Lærer *Christian Harck*.

Siden den 18. Oktober aftjener Lærer *Harck* den 2-aarige, tyske Værnepligt i Slesvig By. Lærerinde, Fru *Ellen Tonnsen* vikarierer for ham.

Antal af Lærermøder i Skoleaaret 1936/37: 5.

I Vinterhalvaaret 1936/37 er der blevet undervist i frivillig Gymnastik og Sløjd af henholdsvis Lærer *H. Tonnsen*, Lærer *H. Tychsen*, Hr. *Schubert* og Frk. *K. Jensen*.

Lærerinde Frøken *K. Jensen* har undervist et Hold større Piger i Skolekøkken. Byen har udredt Udgifterne, og Duborgskolen har stillet Lokale. Skolen takker for Husly.

I Maj 1936 er alle Elever blevet undersøgt ved »Reichsgesundheitsamts«-Lægen. Sundhedstilstanden var tilfredsstillende og ikke værre end i Byens øvrige Skoler.

49 Børn har med Myndighedernes Tilladelse opholdt sig i 5 Uger paa »Helsehjemmet«, Søndervilstrup Strand.

Alle trængende Børn har kunnet deltage i Menighedsplejens Børnebespisning.

Der er blevet afholdt *Klasse-Forældremøder* med alle Klasser; for de 2 yngste Aar-gange var der ansat en Forældredag. Der blev undervist i Dansk, Tysk, Regning, Sang og Gymnastik.

I Marts 1937 afholdtes der skriftlig *Eksamen* i Dansk, Tysk og Regning, samt en mundtlig Overhøring i de samme Fag ved Faglæreren og Skolens Leder.

Det afsluttende, aarlige *Forældremøde* fandt Sted Søndag den 14. Marts 1937. Programmet lød paa Udstilling af en Del Elevarbejder, Underholdning ved Børnene og Under-visning i Sløjd, Gymnastik og Haandgerning.

Efter Omflytningen i de nye Skolelokaler — den 18. August 1937 — har Skolen været i Stand til at afholde alle Møder og lignende Foranstaltninger under eget Tag.

Skoleaaret 1936/37 sluttede med et samlet *Elevantal* paa 416 Drengene og Piger. Deraf er der udskrevet ved Paaske 37 — 20 Konfirmander, og 53 Elever, der er blevet optaget paa Duborgskolen. 28 Elever er udskrevet til tyske Skoler i Flensburg.

Det nye Skoleaar begynder med ca. 390 Elever, fordelt paa 10 Klasser.

April 1937.

H. Fischer.

G A V E R.

Til Ladelund Skole: Fra Duborgskolen: Et Billede »Møllen« — indrammet af Elever paa Duborgskolen. Boghandler Otto Nielsen, Flensborg: Kort over Flensborg.

Til Tarup Skole: Fra Frk. Jenny Holst, Vestergade 5 II, Tønder: Et Harmonium.

Til Skoleforeningens Tillidsmænd: Fra Bibliotekar Jakob Petersen, Aabenraa: 40 Eksempl. af Sprogforeningens Aarsberetning. 20 Eksempl. af Sprogforeningens Almanak, 1937.

For disse og andre Gaver siger vi Tak!

D A N S K S K O L E F O R E N I N G.

Den udvidede Bestyrelse har holdt Møde den 31. August 1936 og den 24. Februar 1937 og ved disse Lejligheder behandlet de indkomne Ansøgninger ang. Ophold og Undervisning paa Skoler i Danmark.

De tilsvarende Forhandlinger med Sønderjydsk Skoleforening har fundet Sted i Tinglev, henholdsvis den 3. September og den 27. Februar.

Ved et Møde i den udvidede Bestyrelse den 7. Oktober behandlede en Række forskellige Skolespørgsmaal.

De Forhandlinger, som i flere Aar har fundet Sted mellem Dansk Skoleforening og Byens Skolemyndigheder angaaende andre Lokaler til den danske Kommuneskole, resulterede endelig i, at to gamle Bygninger i Duborggade sattes i smuk Stand, og at den danske Kommuneskole kunde tage disse Lokaler i Brug den 18. August 1936.

Ved et Bestyrelsesmøde den 22. April drøftedes Byggesager i Tarup og Ladelund. For Tarups Vedkommende indsender Arkitekten nu i April Ansøgning om Byggetilladelse.

Efter en Forhandling om Den danske Kommuneskole vedtoges det at indsende Ansøgning om Oprettelsen af et nyt Lærerembede ved Skolen, da Timetallet overstiger Lærernes pligtige Timetal med 36 Timer (250—286).

Ved den udvidede Bestyrelses Møde den 29. April genvalgte Næstformanden, Redaktør L. P. Christensen, Fru Redaktør Tage Jessen og Malermester P. P. Friis som Medlemmer af den snævrere Bestyrelse.

DANSK SKOLEFORENINGS AARSMØDE.

Fredag den 7. Maj holdt Skoleforeningen Aarsmøde og Generalforsamling i Borgerforeningens Lokaler.

Efter Sangen »Det haver saa nyligen regnet« aabnede Formanden, Grosserer Corn. Hansen, Skoleforeningens Aarsmøde, idet han bød den talrigt mødte Forsamling hjertelig Velkommen.

Saa udtalte Formanden: Inden vi gaar over til Dagsordenen, vil jeg gerne minde om den store Ulykke, der har ramt det tyske Folk, og vil bede Dem rejse Dem. (Det sker.)

I Løbet af det sidst forløbne Aar er to af vore trofaste Medarbejdere afgaaede ved Døden: Fru Marie Ruus og Hr. Jørgen Mathiesen. Fru Ruus beklædte i en lang Aarrække med Glæde og Iver sin Post som Tillidsmand. Mathiesen var ligeledes Tillidsmand i lang Tid, men han maatte for et Par Aar siden fratræde paa Grund af Alder. Skal vi hædre deres Minde ved at rejse os. (Det sker.)

Et hjerteligt Velkommen vilde Formanden rette til Aftenens Gæst, Dr. Gudmund Schütte. Vi har med stadig større Glæde læst de Artikler, Dr. Schütte har skrevet i Pressen, i Særdeleshed i »Flensborg Avis«. Vi glæder os til at høre Dr. Schütte her i Aften og takker ham, fordi han har villet komme.

Saa foretoges det aarlige Valg af Tillidsmænd (til den udvidede Bestyrelse). De 42 Navne paa Mænd og Kvinder, der var foreslaaet — for langt den overvejende Del drejede det sig om Genvalg — godkendtes enstemmigt. Det samme var Tilfældet med Skoleforeningens Regnskab, der aflagdes af Sekretær H. Hærck og var revideret af Direktør A. Halberg.

Derefter aflagde Rektor, Dr. Andr. Hanssen en udførlig Beretning om Arbejdet i det forløbne Aar og udtalte indledende:

Det maa staa klart for det danske Mindretal, at vi ikke blot lever i en urolig Tid, men ogsaa i en Tid, hvor vi uafbrudt maa være vaagne og være rede til at værgе os — folkeligt set. Borgfreden er en Fiktion. Vi har i Skoleforeningen mange Eksempler paa, at vor Modstander er paa Færde og søger at drage vore Folk til sig. Over for dette maa vi være klare til at nævne Tingen ved dens rette Navn. Og en Aarsberetning skal være en Opklaring — over, hvad der er sket af godt og ondt —, for at vi deraf kan hente Styrke til at arbejde videre. Baggrunden er bestandig for os: vort Folks Arbejde og Liv gennem Aarhundreder her i Slesvig. Og Dansk Skoleforenings Opgave er at være med i dette Arbejde og Liv — være med til at vaage over dets Fremtid. —

Efter en Redegørelse om Duborgskolens Forhold omtalte Rektoren Kommuneskolen:

Den danske Kommuneskole er — ved den store Forandring, som er sket i dette Foraar — rykket ud af den Proletar-Stilling, som den har haft i 16 Aar, og kan taale Sammenligning med en hvilken som helst kommunal Skole i Flensborg. Den 18. August 1936 rykkede den ind

i de nye og smukke Lokaler, som Byens Myndigheder har Ære af. Dermed afsluttes indtil videre et langt Kapitel af Dansk Skoleforenings Forhandlinger — og det er disse Forhandlinger og personlige Henvendelser i Flensborg, Slesvig, Kiel, Berlin, der har givet dette Resultat. Forhaabentlig vil Resultatet svare til det Arbejde, der er sat ind.

Rektoren omtalte derefter Børnehaverne, Vandrelærerne og Privatskolerne m. m. saaledes som den trykte Aarsberetning skildrer Forholdene. Beretningen sluttede med følgende Udtalelse:

Det er dansk Ungdom, vi arbejder for inden for Dansk Skoleforening. Derfor er det her paa sin Plads at minde om, at det en Tid saa ud til, at danske Skolebørn skulde inddrages i Hitler-Jugend-Organisationen. En Henvendelse den 11. December for at imødegaa dette var da ogsaa ganske naturligt underskrevet af Formanden for Dansk Skoleforening — ved Siden af Formændene for »Den slesvigske Forening« og for »Danske unges Fællesfront«. En Mønstrings-Befaling i Januar-Februar fremkaldte ny Uro — og man lod skimte igennem, at ogsaa danske Børn skulde give Møde. Endelig den 17. Februar kom en Afgørelse om, at danske Børn indtil videre er fritaget. Vi synes i danske Kredse, at hele denne Sag kunde have haft et mere passende Forløb.

Det er hændet, at et dansk Barn, der har mistet sin Fader og staar under en tysk Formyndere — er blevet tvunget af denne Formyndere ud af dansk Skole, hvor det har gaaet i 3—4 Aar. Og det er hændet, at andre tyske Formyndere har forsøgt det samme, uden at det er lykkedes. Vi vil fra vor Side ikke ønske, at tyske Børn skulde opleve noget tilsvarende. Personlig anser jeg en saadan Fremgang for Misbrug af Myndighed.

En Fader har meddelt, at han — under Trusel om ellers at miste sit Arbejde har skrevet under paa, at hans Barn skulde udmeldes af dansk Skole. Bagefter lød den samme Trusel over ham, hvis han vovede at røbe, hvad der var sket. Han røbede det — og mistede sit Arbejde! Sagen bliver nu undersøgt.

I en tysk Henvendelse til en Kreds af Underførere (Blockwarte) bliver der direkte opfordret til at lokke danske Børn over i tysk Børnehave! Er det maaske en Maade at give Mindretallet sin Ret? Naturligvis vil man fra tysk Side beklage det skete — men det er for alle Parter bedre, at man søger for, at sligt i Fremtiden undgaas.

Det falder fuldstændig i Traad med saadanne Begivenheder, at danske Forældre kan berette, at den Tankegang udspreides: Naar Børnene ikke kommer ind i Hitler-Jugend, saa har de ingen Fremtidsmulighed! Man maa vel have Lov til at tro, at en saa udtalt Fanatisme ikke faar Medhold i ledende tyske Kredse, men vises tilbage til de Steder, hvorfra den er dukket op. —

Det er ikke tiltalende, at en ung Mand, der har søgt og faaet Ophold paa dansk Handelsskole, faar det hele ødelagt, fordi han i et Par Maaneder maa vente forgæves paa et Svar fra de militære Myndigheder — og derefter endelig faar et Afslag — uden Mo-

tivering. Det vilde ikke være mærkeligt, om han fik den Opfattelse, at det sker af Chikane for at hindre ham i at komme paa dansk Skole. Er det Mindretalsret?

Samtidig med, at jeg gerne vil betone, at Samarbejdet med de tyske Skolemyndigheder har været det bedst mulige — maa jeg have Lov til at ønske, at ogsaa andre Kredse kunde beslutte sig til en lige saa korrekt og tiltalende Holdning. Det vilde ganske vist virke lammende paa visse Elementer; men dette vilde kun være til Gavn for Helheden. Den kulturelle Kamp skal føres ved positiv, kulturel Indsats — ikke ved Snigløb! Derom tror jeg, at i hvert Fald de højere Myndigheder er enige med os.

Vi har en Tak at bringe: nordpaa — til alle dem, der har skænket Gaver til Elever, Biblioteker og Samlinger, til Børnebespisning og Børnerejser! Vi takker Statens Udvalg, de nationale Foreninger, andre Institutioner og mange Privatpersoner, fordi de har fremskaffet de nødvendige Midler til Driften af vore Foretagender!

Og en Tak til dem hervede, der staar samlet om Skoleforeningens Opgaver: til Skoleforeningens Medlemmer, dens Tillidsmænd og Bestyrelse! Til Forældrene, der sender Børnene i Skolerne! Til Lærere og Lærerinder i By og paa Land — og til dem, der arbejder med Regnskab og Korrespondance — eller holder vore Lokaler i Orden! De er alle med — og alle nødvendige i vort fælles Arbejde i det danske Mindretals Tjeneste.

Et Aar er gaaet — og det kan være fyldt med mange Ting — triste og glædelige — og synes at veje meget tungt. Men vi er allerede et Stykke inde i det nye. Hver Dag kræver sit. Og hvert Aar bliver kun et lille Afsnit i Begivenhedernes Gang. Historien lærer os, at det store kan fødes i det smaa. Det gælder altsaa om: ikke at blændes af ydre Storhed — ikke heller at tvivle, fordi vort Folk er lille, eller, fordi Forstaaelsen i vort Folk kun er ringe. Engang skete det, at Modersmaalet kastede Lænkerne. Og den nylig afdøde, danske Digter Helge Rode har sunget om »Et Verdenshjørne, der er i vore Hænder«, og om det »Fællesskab i Sind«, der er Nordens Gaade.

Der er mangfoldige i Sydslesvig, som er vore Folkefæller, men som vi endnu ikke har magtet at naa ud til. De venter paa os — og vi maa mødes med dem om vor fælles Folkesag.

Arbejdet skal gøres Dag for Dag, som det nu kommer, men med Historiens stærke Tale i Baggrunden — og den taler Dansk i disse Egne til Trods for alle Forsøg paa at nægte det og tilslore det. Og op af denne Tale skal gro vor sikre Tro paa dansk Sinds og dansk Sprogs Fremtid i vort Grænseland.

Efter Rektorens Redegørelse gav Kommuneskolens og Kobbermølle-skolens Forhold Anledning til et kort Ordskifte, hvorefter Formanden takkede Dr. Hanssen og Skolernes Lærere for Aarets Arbejde.

Aarsmødet sluttede med et interessant, historisk Foredrag af Dr. Gudmund Schütte, der hilstes med stort Bifald af Forsamlingen.